

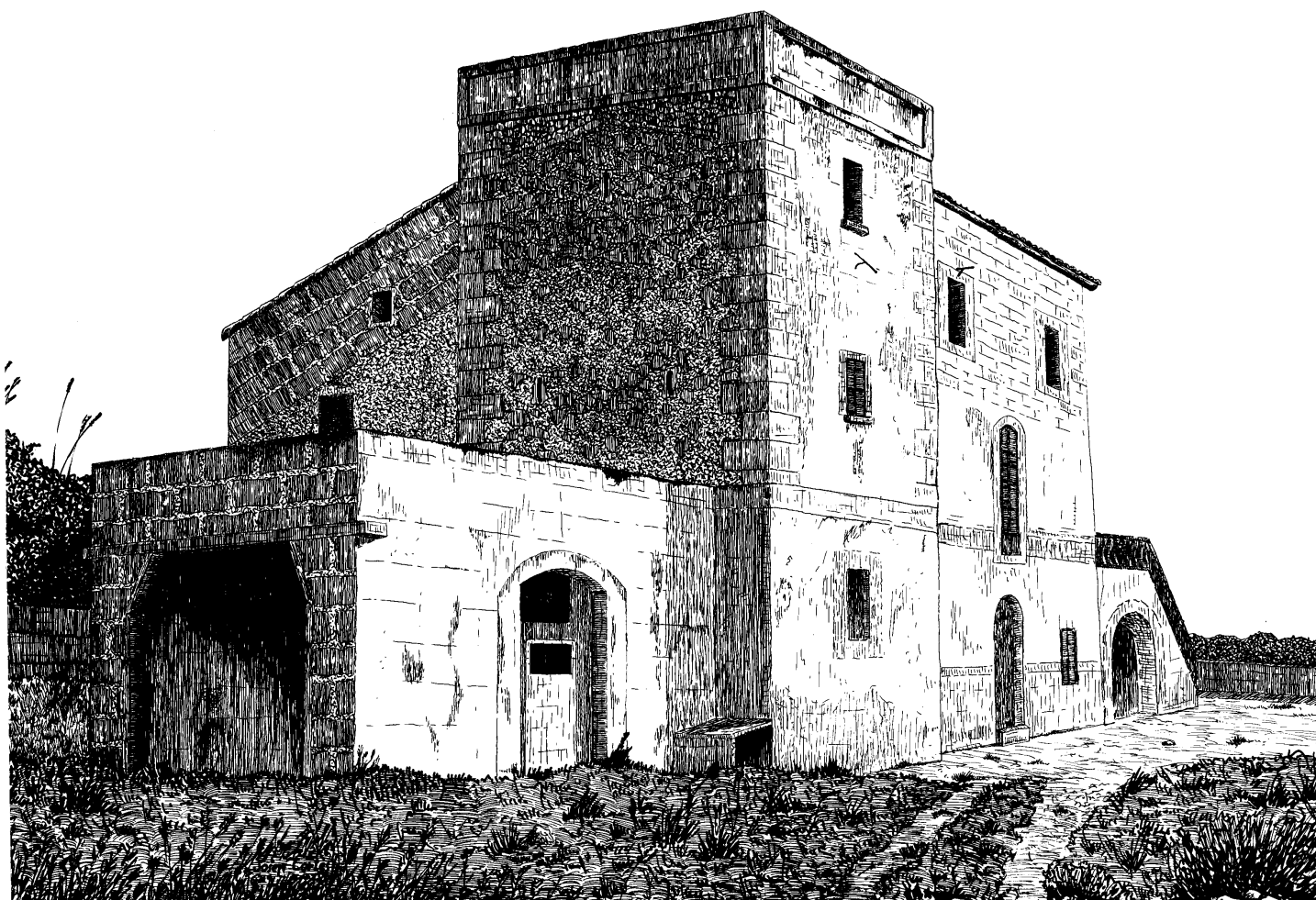
flor de card

Sant Llorenç des Cardassar * Juny del 2006 * núm. 338

En aquest número:

- * **Ses Toltes Velles**, una possessió que ha donat nom a moltes cases de la contrada llorencina
- * **Margalida Fullana** guanya el seu 9è Campionat d'Espanya, el 6è consecutiu
- * **L'Ajuntament** ofereix una beca per investigar **Sant Joan Pelut**
- * **Miquel López Crespí** parla sobre el bloc nacionalista i d'esquerres
- * **Notes sobre gitanos i estrangers a Mallorca**, per **Ramon Rosselló**
- * **Tirant Lo Blanc**, un article de l'Obra Cultural Balear
- * **Fritz Bolquestein**, per **Tomàs Martínez**
- * **Ignasi Umbert** escriu sobre **Joan Pau I**
- * **Les seccions fixes de cada mes**

Can Amer

El carrer Mossèn Galmés

Durant el mes de juny el carrer Mossèn Galmés ha patit una modificació important en relació al trànsit, ja que s'ha donat una altra capa d'asfalt i s'han habilitat aparcaments per als cotxes i nombrosos passos zebra per als vianants. Les obres, naturalment, no han passat desapercebudes i hi ha hagut opinions per a tots els gusts.

Segons la nostra opinió està bé que els carrers -no només el de Mossèn Galmés- disposin d'un tipus d'asfalt més fi, ja que disminueix el renou de rodament dels vehicles i els veïnats poden descansar més tranquils, però no estam d'acord, com hem manifestat moltes altres vegades, en què es vagin acumulant capes d'asfalt una damunt l'altra, ja que els empedrats arriben a quedar pardavall el carrer, amb les conseqüències d'entrada d'aigua a les cases que aquesta situació comporta. Per què no es lleva l'asfalt vell, com fan a molts altres indrets? Tampoc no consideram que fes falta una nova capa d'asfalt, ja que la que hi havia no estava gaire deteriorada, exceptuant alguns punts que s'haguessin pogut solucionar millorant el ferm del subsòl.

El sistema que han escollit per senyalitzar el carrer presenta avantatges i inconvenients. En els primers hi podem posar el fet que, havent de passar sovint d'un costat a l'altre, els cotxes han d'anar més poc a poc, i més tenint en compte que els carrils són molt estrets i els camions difícilment hi caben sense invadir el carril contrari. En els segons, que per entrar al carrer des d'una travessia es fa complicat veure si ve algun cotxe, amb el perill d'accident que suposa; això es podria solucionar posat miralls a tots els encreuaments, com de fet hi ha a Son Servera.

Tampoc no hi ha coincidència d'opinions sobre si hagués estat millor aparcar mig any a cada costat de carrer, com passa a gairebé tot el poble, i així es compartirien les molèsties entre tots els veïnats de la zona.

Si bé és ver que s'han pintat nous passos zebra, que donen preferència als vianants, també ho és que són molts els cotxes que no els respecten. Esperem que no es compleixi la dita que afirma que són "benaventurats els qui creuen amb els passos zebra, perquè prest veuran Déu".

Per als veïnats ha estat una bona idea suprimir les *rues* de goma per obligar a disminuir la velocitat dels vehicles, ja que els renou que provoquen els rodes en passar-hi no afavoreix de cap manera el descans i fins i tot posam en dubte que compleixin els límits de decibels que assenyala la llei.

Som del parer que aquesta iniciativa està encaminada a entorpir el pas dels cotxes que van o vénen d'Artà, amb la qual cosa hi estam d'acord. El temps dirà si la solució ha estat o no l'encertada i si no ho és esperem que l'Ajuntament sàpiga rectificar. Ara toca el torn a la carretera de Son Servera.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Correu electrònic: flordecad@premsaforana.cat

Telèfon: 971 569119

Publicitat: Ignasi Umbert: 670 355462

Juny del 2006

Número 338

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació cultural Flor de Card

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

Ignasi Umbert

Col·laboren

Josep Cortès	Can Amer	Portada
	Espipellades	3
	Margalida Fullana	15
	Tal dia com avui	18
Galmés/Pont	Ses Toltes	4
Guillem Pont	Jaume Ramis	6
Rafel Umbert	Sant Joan Pelut	7
Pau Quina	Immigrants	8
Ignasi Umbert	Església	9
Nicolau/Simonet	Demografia	10
Miquel López Crespi	Nacionalisme	12
Auditòrium	Esclerosi múltiple	13
Cecili Buele	Llengua	14
Ramon Rosselló	Història	16
Plataforma	Transport escolar	17
Gabriel Ensenyat	Tirant lo Blanc	18
Joan Roig	Tertúlia de cafè	19
Crom el Nòrdic	Filosofia	20
Margalida Fiol	Pàgina infantil	21
Miquel Jordan	E.L.A.	22
Xesc Umbert	El temps	23
Tomàs Martínez	Bolkestein	24
Bel Nicolau	Comptabilitat	
	Distribució	

Nota

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

Maria Umbert, s'encarregada des Partit Popular per gestionar IB3, ha demanat que li augmentin es pressupost des primer any de televisió autonòmica amb 30 milions d'euros, però troba que no hi emporta dir per a què els ha de menester.

Tenint en compte que això són més de tretze milions i mig diaris de ses antigues pessetes i que ets espectadors sols no arriben an es 5% (comptant que sa lliga de futbol només se dóna per IB3, sense pagar), no trobau que haguessin pogut trobar gestors més eficients?

Si pagàs des seus dobbers, en lloc des nostros, per ventura miraria més prim!

S'altre dia, a Eivissa, varen detenir un *correu* que duia amagades 70 bosses de cocaïna ran des collons, amb un pes total de prop d'un quilo i mig. Pegant a bulto, ve a ser com si dugués una botella grossa d'aigo mineral dins es calçons blancs.

Aquest se devia creure que el confondrien amb en Nacho Vidal, perquè pensar-se que no sospitarien d'un embalum com aquest és trobar-se molt collonut quan en realitat només és un collonera, o un collonarro bosses tristes!

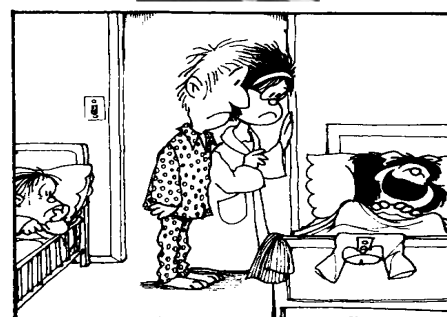
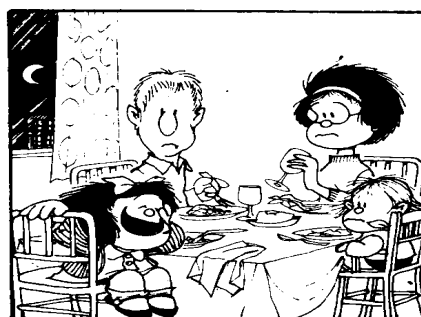

Pareix que es Partit Popular té clares algunes idees sobre sa conservació de sa nostra llengua: Que en es nou Estatut de cap de ses maneres pot tenir es mateixos drets i obligacions que es castellà; que convé no xerrar de català, sinó de mallorquí, menorquí i eivissenc; que ses escoles poden retallar s'ensenyament en català en favor de s'anglès...

I llavonses diven que són conservadors! Lo únic que volen conservar són es dobbers de sa butxaca. De sa seva, naturalment.

Es batle de Santa Margalida, des Partit Popular, reconeix que sa veu de ses cintes és sa seva, però creu que no té valor legal perquè la gravaren sense es seu permís.

Per ventura s'entrevista hauria d'haver anat així: "Toni, que te sap greu que gravi sa nostra conversa, on reconeixes que fas d'intermediari per cobrar comissions per requalificar terrenys?". I ell hauria respost: "Grava, homo, no en mancaria d'altra!" Per lo que se veu, sa barra des polítics és com sa misericòrdia de Déu: infinita!

Diuen que ha sortit -o ha de sortir- una llei segons sa qual abans de matar es porcs els han de dormir, que sinó s'estressen i passen massa pena d'estirar es potons. Si qualcú ha de fer matances i vol anar per sa llei, des d'aquí li oferim es nostros serveis, ja que en Felip i jo hem format una tuna per cantar-los un vou-veri-vou abans d'arrambar-los s'acorador, i amb ses veus que tenim no pot ser mai que no s'adormin com un tronc.

També estam fent gestions davant ets organismes pertinents per comprovar si an es toros braus també els afecta aquesta norma, que si és així farem un negoci rodó.

S'arquebisbe de Madrid Antonio María Rouco Varela recomana en una carta que se resi públicament per Espanya a totes ses diòcesis de s'estat.

Com que es quart poder té molta influència damunt sa societat, noltros volem seguir ses seves instruccions, encara que considerem que per ventura hagués convengut més posar-mos hi es mes passat: Pare nostro, Vós qui estau en el cel, feis que Espanya arribi a sa final i guanyi es Campionat del Món, ra, ra, ra!

I si ses *nacions* que formen Espanya segueixen fent-ne de ses seves, llancem es nostro crit de guerra: A por ellos, ohé, a por ellos, ohé, a por ellos, a por ellos, ohé, ohé, ohé!

Ho veis com costa poc fer-los contents i creure, criatures.

Ses Toltes Velles

Antònia Galmés i Aina Pont

Ses Toltes Velles és una possessió del terme de Sant Llorenç des Cardassar, situada entre Son Paparra, ses Rotes Noves, Can Fal'lera i Son Vives de Dalt. El 1578 pertanyia a Mateu Femenia i fou valorada en 2.300 lliures. El 1595 era del mateix propietari, tenia cases i molí de sang, era dedicada al conreu de cereals i a ramaderia ovina, el bestiar de feina estava format per tres bous, tres egües i dos muls. Hi havia una guarda de 214 ovelles. Feia una renda anual de 100 lliures, 100 quarteres de blat roig, 20 de civada, 10 d'ordi, tres ovelles, mitja quartera de llavor de lli, una barcella de faves i un quintar de formatge.

Dins la possessió hi havia les terres denominades es Camp de sa Font de na Nina, sa Rota de ses Gomeles i es Camí de sa Torre. El 1658 era de Joan Antoni Femenia, de Santa Margalida, tenia cases i era dedicada al conreu de cereals i a ramaderia ovina. Feia una renda anual de 10 lliures, 10 quarteres de blat, 15 d'ordi, 25 de civada i dos quintars de formatge. Fins aquí el que ens conta la Gran Enciclo-

pèdia de Mallorca.

Per visitar i parlar de ses Toltes ens hem trobat amb les germanes Antònia i Joana Grimalt Parera, propietàries de part de la finca i les cases. Les acompanyava l'amo en Llorenç Femenias, espòs de n'Antònia, més conegut com *en Llorenç de ses Toltes*, tot i que aquest nom li ve perquè de fadrí vivia a unes cases de foravila també anomenades així, que eren de la mateixa barriada i no són les úniques, suposam que antigament tot era una mateixa finca.

N'Antònia i na Joana ens conten que a ca sa padrina seva eren tres germanes que quedaren orfes de pare i mare molt joves. Dues de les germanes es casaren ben jovenetes i la tercera se'n va anar a viure amb la família de ca don Domingo, a Sant Llorenç. S'informaren del que costava un col·legi i pagaven aquesta mateixa quantitat a aquesta família perquè aquella nina estàs cuidada i tengués una educació. Quan va ser major es va casar amb un manacorí i se'n va anar a viure a Manacor, varen tenir dues filles, una va ser monja i l'altra es va casar i va tenir set fills, entre ells n'Antònia i na Joana.

Ens conten que ses Toltes sem-

pre han tengut aigua, hi havia una sínia i feien una part d'hort. Prop de les cases hi havia un figueral i unes altres quarterades d'ametlers, sembraven cereals que després guardaven als graners del sòtil, anaven molent el blat que consumien durant tot l'any, i, com per totes les possessions, solien pastar una vegada a la setmana. L'excedent de cereals que tenien era venut, una vegada haver acabat la recol·lecció; aquesta venda i posterior cobrada quasi coincidia amb la fira de setembre de Manacor i la padrina de n'Antònia i na Joana qualche any aprofitava aquest dia de fira per comprar-se una joia.

Tenien una bona guarda d'ovelles, formatjaven una temporada, en venien una part i estojaven el que havien de menester per al consum de la casa. Ens conten que una vegada a l'any solien passar les "monges vermelletes", que eren unes monges que anaven vestides de color vermell i se'n cuidaven de nins orfes, anaven a demanar caritat per les possessions, algú del poble les solia acompanyar amb un carretó.

Més sovint que la visita de les monges era la d'una persona que anomenaven "Breiet", es passejava amb un carro i duia una espècie de

merceria ambulant, duia fils, vetes, botons... (hem de tenir en compte que en aquell temps apedaçaven i atacaven molt la roba), també duia sucre, arròs... Compraven el que havien de menester i ho solien canviar amb ous.

L'any 1936 quan hi va haver el Moviment, a ses Toltes s'hi va instal·lar un quarter de soldats nacionals per fer front al desembarc de sa Punta de n'Amer; al puig de ses Toltes hi havia un control des d'on dominaven Son Carrió i sa Coma. Varen tallar tots els tarongers que tenien a un corral davant les cases per poder tapar els canons.

Ens conten con feien la bugada antigament: era un procés molt feinós rentar per tanta gent a mà, posaven la roba dins el cossi -actualment encara l'hem pogut veure dins la cuina antiga, devora la foganya-, hi posaven cendra i aigua ben calenta, l'endemà o més endavant havien de donar unes quantes pasades d'aigua clara, però ens diuen que la roba quedava molt neta i feia una olor molt agradable.

La finca, amb el pas del temps i generacions, s'ha anat dividint, les cases, que tenen forma d'una "ela" avui són de dos propietaris diferents, unes acaben de ser reformades, eren la part de construcció més recent, dependències per a animals, magatzem, etc... i les més antigues, que són les que hem visitat, no han sofert cap reforma important, tot i que conserven bé els

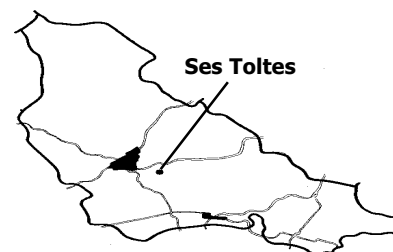
elements que la caracteritzen, com la volta d'aresta de l'entrada, la foganya, el cossi i totes les parets i portals originals.

Fa uns trenta anys que l'amo en Llorenç se'n cuida de les terres. Arrabassaren els arbres i dedicaren la finca a la sembra de patates i mongetes, havien fet un pou i trobaren aigua suficient perquè la finca pogués ser de reguiu, venien les patates a Sa Pobla i qualche dia se'n duïen quatre camionades. Actualment hi sembren cereals.

Dels pagesos que han passat per ses Toltes, i dels qui més se'n recorden

n'Antònia i na Joana ja sigui pels anys d'estada ja sigui per coincidència d'edats són l'amo Aleix i la madona Catalina i dels seus quatre fills, na Coloma, en Montserrat, en Joan i na Margalida.

Des d'aquí desitjam salut i bonaança a tota aquesta família.

Ultramillor

Agència de viatges del grup A
Títol 999

Carrer del Sol, 19
Cala Millor-Mallorca
Tel. 971 585720

C/. Gran Via, 49
Tel. 971 83 69 31
Fax: 971 83 67 11
07570 ARTÀ

C/. Elnor Servera, 121 B
Tel. y Fax: 971 56 43 02
07590 CALA RATJADA

ASSEGURANCES

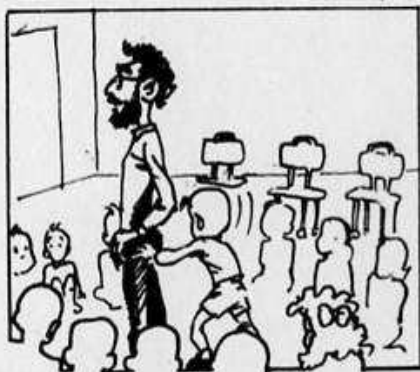
Gili

C/. Major, 22
Tel. y Fax: 971 56 91 99
07530 SANT LLORENÇ

Jaume Ramis Sureda

Guillem Pont

Vaig llegir la notícia de bon matí, després de les quatre gotes, clares i rogenques, que evidencien que avui, dia de començament de l'estiu, serà dia de calor. En Jaume Ramis és mort. Es la resultant d'un accident de trànsit - un altre!- passats varis dies en coma. La premsa provincial -que en titulars el qualifica de dibuixat i artista polifacètic- assenyalava la seva col·laboració en varis setmanaris de Manacor, la tira "vuits i nous" de Última Hora, el Premi Ciutat de Palma de Periodisme, els anys de treball professional com a publicista a Madrid, la il·lustració dels llibres "Els boscos de les Illes Balears" i "La clase dominante", les seves exposicions de pintura a diversos indrets i els efectes especials de la pel·lícula "Buñuel y la mesa del rey Salomón".

Pedro Comas, director de Última Hora en un article d'opinió assenyalava, entre altres coses, "Genial, caótico y entrañable. Había que quererle como era... Tenerlo ha sido un lujo. Perderlo, un duro golpe.". A la mateixa pàgina també s'assenyalava:

J. Santandreu: "He visto muy pocas personas con mas facilidad de plasmar una idea en papel". Antoni Tugores: "Siempre lo he considerado un artista integral. Lo sabia hacer todo... Como dibujante no habia nadie mejor". Riera Ferrari: "Dibujaba de maravilla. Su trabajo era sensacional..."

Des de la modèstia i marginalitat d'aquestes pàgines, m'agradaria fer un discret afegit al que diu la premsa; primer per ampliar el seu currículum i també per contar una petita anècdota. Val a dir que el vaig conèixer en el curs 1981-82 amb motiu de la confecció del material didàctic del "Projecte Mallorca 82", (interessant -i no repetida- experiència interdisciplinària de la UIB). Per aquest motiu vam compartir diverses vetlades de feina i mig sopar; la darrera vegada que vaig parlar amb ell va ser quan li vaig demanar permís per publicar els seus dibuixos al web de ses Sitges (2003), dibuixos que, de forma prèvia ens havia cedit per elaborar alguns materials didàctics. Entre i

entre, a dir ver i si no es considera el seguiment que en feia a través de la premsa, pocs contactes.

A nivell curricular, si més no, voldria afegir idò que, de banda alguns dibuixos per al **material didàctic de ses Sitges**, que es poden veure a Internet, va il·lustrar totes les fitxes didàctiques del "**Projecte Mallorca 82**", just abans d'iniciar la seva feina a "Els boscos...", així com també "**Brulla**". Vocabulari per al cicle inicial (1986), editat del Govern Balears i realitzat pels monitors de ses Sitges.

Ben bé voldria signar la majoria dels qualificatius que d'ell, avui s'assenyalen. Efectivament era una mica caòtic, per quedar amb ell et veies amb feines, duia tants de trulls... però un dia compareixia amb la carpetota sota el braç, en un Din A3 de dibuix, primer en llapis i després a tinta dibuixada amb extrema rapidesa i destresa les idees que li anaves suggerint. Era un tro i un llamp a l'hora. Amb quatre encertades i proporcionades retxes feia la fotografia a una idea... magistral!

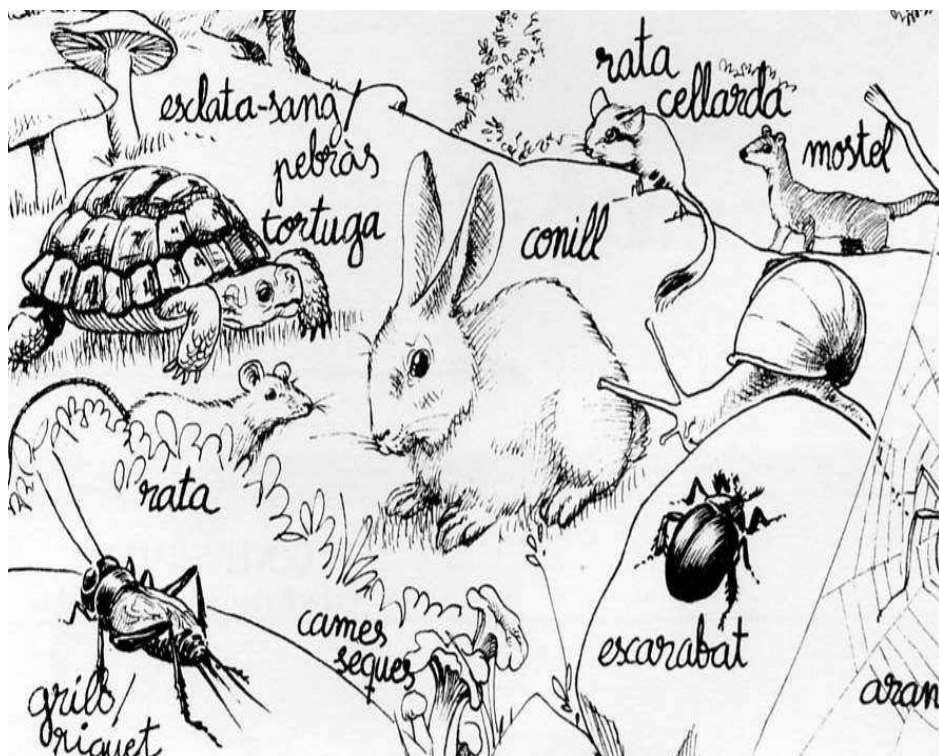

L'anècdota neix en una d'aquestes vetlades a ca nostra. Si no recordo malament, treballàvem juntament amb en Jaume Sureda i na Caterina, que cuidava els detalls: llum, menjar i beure... les fitxes del "Mallorca 82". Tot per amor a l'art! "Aquí dibuixarem un carrer que convé que tenguim una balconada i que hi passi un cotxe per poder treballar es conceptes de.." i així, des-

comptant algun possible detall aclaridor, solia acabar la comanda. En Jaume es posava a treballar amb el cos tirat cap enrera i la carpetota inclinada fent, si fa no fa, 90° en relació al tòrax. Ell anava dibuixant la idea mentre, amb en Sureda, anàvem pensant i comentat com podria ser la fitxa següent...i així, unes vegades acabat i altres simplement embastat anàvem produint material... En una d'aquestes vetlades mentre, baixet per no distreure'l anàvem parlant, amb musiqueta de fons, sobre material a fer ens adonàrem que... en Jaume roncava! S'havia dormit dibuixant!, amb el llapis a la mà! Tots quatre vam riure l'eixida... i després de desenfadats comentaris sobre possibles motivacions a tanta son, i també perquè ja era tardet, vam postposar la tasca pendent per a un altre dia.

Efectivament, en Jaume Ramis era una persona singular i generosa.

Beca Sant Joan Pelut

Rafel Umbert

La Junta de Govern de Sant Llorenç des Cardassar, per unanimitat acorda aprovar la convocatòria d'una beca de recerca sobre la dansa de Sant Joan Pelut, que es regirà per les bases següents:

1.- **BENEFICIARIS:** En podran ser beneficiaris persones i grups, sense distinció d'origen, residència ni edat.

2.- **TEMA:** Els temes de les beques 2006 versaran sobre "La Dansa de Sant Joan Pelut a Sant Llorenç des Cardassar", s'hauran de centrar particularment en:

1.- Recull de la memòria oral sobre la festa.

2.- La memòria escrita: Els arxius, contextualització històrica, antecedents i evolució.

3.- **DOCUMENTACIÓ:** Per optar a la selecció i concessió de la beca s'haurà de presentar:

a) Projecte que es desitja dur a terme, periodització i calendari d'execució (que mai no podrà excedir de 9 mesos).

b) Currículum del/s participant/s.

c) Sol·licitud de participació i acceptació de les bases d'aquesta convocatòria.

d) S'haurà d'esmentar si el projecte té concedida alguna altra subvenció.

e) Tota la documentació haurà de ser redactada en català i presentada en suport informàtic.

4.- **PRESENTACIÓ:** La documentació s'haurà de lliurar en sobre tancat i s'haurà d'enviar a les oficines de l'Ajuntament de Sant Llorenç.

5.- **TERMINIS:** El període de lliurament serà de 20 dies hàbils des de la publicació d'aquesta convocatòria.

6.- **PROCÉS DE SELECCIÓ:**

a) Un jurat decidirà el projecte seleccionat.

b) Les beques podran declarar-se desertes, segons el criteri del jurat. També es podrà dividir el seu import entre diversos participants.

c) El veredictes del jurat es farà públic en un termini no superior a 10 dies hàbils des del final del termini de

recepció de projectes.

d) La documentació no becada podrà ser recollida a l'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar, en un termini no superior a 30 dies després d'haver comunicat el veredictes.

7.- **IMPORT I LLIURAMENT:** L'import de la beca és de 700 euros.

El lliurament de l'import de les beques es farà en dos terminis: la meitat després de l'anunci del veredictes i la resta en finalitzar i lliurar el treball.

8.- **PUBLICACIÓ:** El resultat del projecte guanyador podrà ser editat i/o divulgat a criteri de l'Ajuntament. L'autor ha de cedir-li els drets per a tal fi.

9.- **ACEPTACIÓ:** La participació en aquesta selecció i convocatòria suposa l'acceptació d'aquestes bases.

10.- **JURAT:** Les decisions del jurat seran inapel·lables. El jurat es reserva el dret de resoldre sobre qualsevol contingència no prevista en aquestes bases."

Immigrants, un nou món per conèixer

Pau Quina

Esponàniament, l'altre dia vaig recordar la meua experiència de l'any passat com a professor d'immigrants a Barcelona i em vaig adonar (just en aquell moment a la terrassa, bevent la meua inseparable orxata) que havia viscut una aventura molt enriquidora i inoblidable (pel que sembla tot ho valoram transcorregut cert temps. Deu ser que som uns éssers eminentment retrospectius). He de reconèixer que encara que hagi experimentat amb tot tipus d'alumnes (adults catalanoparlants, adults castellanoparlants, adolescents, i, fins i tot, funcionaris, que per cert són una raça a part, però d'això ja en parlaré en un altre article), amb cap he après tant com amb aquella petita Babel. I és que poder estar en una mateixa classe amb nigerians, romanesos, pakistanesos, marroquins, sud-americans i, fins i tot, amb un de Bangladesh i un de Sierra Leona, països que jo difícilment sabia situar en un mapa, és realment formidable.

Mirau si sóc betzol que al principi vaig maleir la meua sort. I no perquè fos racista ni res d'això (Déu me'n salvi), però és que ajuntar dins una mateixa classe un nigerià que només sabia anglès; dues dones musulmanes que

només xerraven àrab (i, a més, desconeixien les grafies occidentals); un algerià que només sabia francès; un xilè que només parlava el castellà (o simplement xilè perquè si els blaveros de per aquí diuen que el català i el mallorquí són massa diferents per ser una mateixa llengua, haurien de sentir xerrar el xilè. Aquest sí que no és pareix en res al castellà de Madrid. I sinó, que algú em digui què punyetes significa "Te compro, cachai". I no, no té res a veure amb comprar). Resultat: no sabia per on començar. No podia fer les classes totalment en català perquè ningú l'entenia, ni en castellà perquè passava el mateix. Què podia fer? Doncs ja em veus dient una cosa en català per traduir-la després al castellà, seguidament a l'anglès (mai l'he xerrat tant com en aquell dos mesos) i finalment oferir una àmplia gamma de senyes, perquè de francès i àrab (i per-donau la meua ignorància) no en sé gens ni mica. Bé, ara ja un parell de nocions bàsiques. Per exemple, sabíeu que la forma mallorquina xítzero (que es diferencia de la catalana pèsol) ve directament de l'àrab? Això m'explicaren els meus alumnes marroquins quan em sentiren parlar d'aquest llegum. I és que no hi ha res com ensenyar per aprendre.

Però fora perdre el fil de la randa, allò que vull assenyalar és que allò era una jungla, almenys lingüística. Però, una vegada acostumat, no sabeu com d'agradable va ser aquell merder. Vaig aprendre la realitat de Nigèria (sabíeu que allà també hi ha nacionalismes enfrontats?); la diferència entre un xiïta i un sunnita (la qual és mínima, així que, segons em contaren, tots els enfrontaments a Iraq es basen en la lluita pel poder, no per diferències religioses ja que ells mateixos tenen amics xiïtes i a la inversa); la festa musulmana del mè; etc. I sobretot vaig aprendre a conèixer les persones, més enllà de races i prejudicis. I al final, gratant,

gratant, vaig descobrir que amb vel, amb pell negra, amb texans o amb n'Alà o el Bon Jesús, tots tenim els mateixos anhels, els mateixos sentiments i els mateixos defectes. Però per una raó o l'altra hem deixat que les etiquetes que

posam a la gent (negre, moro, ianqui...) ocultin l'humà que hi ha al darrere. L'humà que, per cert, no és tan diferent a nosaltres. Us ho puc assegurar.

I per acabar, m'acomiaré recordant la darrera escena que vaig viure amb ells. Recordo que era el darrer dia, els vaig donar els resultats de les proves i per celebrar el final del curs els vaig portar una capsa de *Ferreros Rocher*. Quan els varen veure s'entusiasmaren de debò i allò es convertí en una festa. Encara recordo el ball típic de Sierra Leona que em dedicà en William Sabas, en agraïment per les xocolatines. Com ja havia dit, inoblidable...

Frase del mes: "El problema de la immigració és econòmic. Jo sóc rica i ningú m'ha vingut a demanar si la meua situació és il·legal. I això que des de fa molts d'anys visc a Itàlia com a turista" (Donna Leon, escriptora).

De què va morir Joan Pau I?

Ignasi Umbert

A principis dels anys vuitanta va caure a les meves mans un llibre que duia per títol "En el nom de Déu", un títol que semblava voler dir moltes coses, especialment que en el nom de Déu s'han fet, i segurament hi hagi llocs on encara es fan, moltes coses. L'autor s'anomenava David Yallop, un escriptor-investigador anglès que durant prop de tres anys havia treballat sobre les circumstàncies de la mort del papa Joan Pau I. Les conclusions d'aquest autor eren que algú tenia molt d'interès en què Joan Pau I no seguís assegut a la cadira de Pere.

Pocs anys després (el 1990), el jesuïta Jesús López Sáez, responsable de la Comunitat d'Ayala (Madrid), escriu "Se pedirá cuenta", on qüestiona la versió oficial i les nombroses preguntes que es fa i que a hores d'ara no han estat contestades.

La mort de Joan Pau I ha estat un tema que quasi des dels dies que varen passar sempre ha tingut un interès per als catòlics sincers que contínuament veuen com l'Església oficial els amaga la veritat d'algunes de les seves actuacions, i especialment en els darrers trenta anys del passat segle XX.

Però, com sia que fa molt poc temps ha arribat a les meves mans un nou llibre de Jesús López Sáez, on continua demanant explicacions al Papa Joan Pau II sobre la mort del seu antecessor Joan Pau I. Aquest llibre el recomano a tots els que estiguin interessats sobre aquest tema; el seu títol és "El Día de la cuenta" i fa una exhaustiva anàlisi sobre la mort de Joan Pau I, ampliant-lo amb moltíssimes dades aparegudes des què va aparèixer el seu llibre "Se pedirá cuenta", 15 anys abans.

Però si he decidit escriure aquestes ratlles és perquè fa pocs dies un bon amic meu em va dir: "A tu, que estàs interessat en els temes de l'Església, et deixaré la trilogia de la versió cinematogràfica de "El Padrino", i al mateix temps em va recomanar que veiés primer la tercera part d'aquesta trilogia. Temps em va mancar perquè el mateix vespre posés la pel·lícula al vídeo i puc dir que el que vaig veure va ésser una rèplica del que havia llegit vint-i-cinc anys enrera, o del que d'una manera subtil havia insinuat el jesuïta Jesús López Sáez en els seus llibres abans esmentats. La trama de corrupció existent a les dependències del Vaticà que la pel·lícula mostra, amb tota la seva cruesa, s'ajusten tant a la realitat que sembla que l'autor del guió de la pel·lícula, Mario Puzo, hagués arribat a treure informació dels arxius secrets del Vaticà: els personatges són tant reconeguts que no és necessari fer cap esforç per a identificar-los. Personatges com Marcinkus, President del IOR; Roberto Calvi, President del quebrat banc milanès, l'Ambrosià; Michele Sindona, mafiós i blanquejador de diners; Licio Gelli, fundador de la secta maçònica P2, i tota una sèrie de personatges secundaris que s'havien infiltrat dintre el poder de decisió que, amb un poc més, duen a la quebra total al Vaticà.

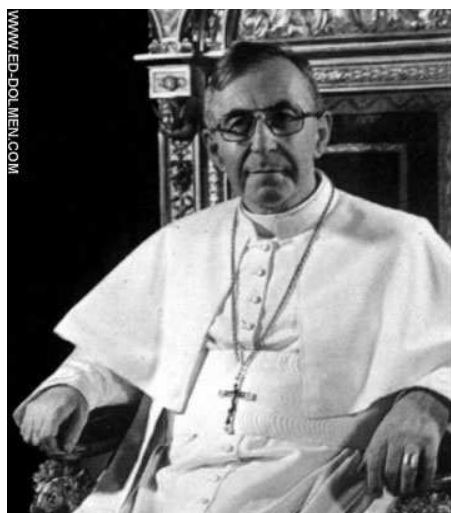
Així i tot, el cost econòmic fou de més de 250 milions de dòlars. I una imatge del més desoladora: Calvi apa-

regué penjat davall un pont del riu Tàmesi, anomenat Blackfriars "Pont dels freres negres"; Michele Sindona aparegué a la seva cel·la mort per una dosi de cianur; Marcinkus fou traslladat a un poble perdut de Nord Amèrica i mai més s'ha sabut res més d'ell i alguns altres personatges que també moriren en circumstàncies estranyes; Licio Gelli fou aglapit per la policia, etc., etc. Fins ara, el Vaticà encara no ha dit aquesta boca és meua i de tot el que va passar aquell vespre entre el 28 i 29 de setembre de 1978 res se'n sap. Joan Pau II va comparèixer davant el Pare sense que ens hagués aclarit: De què va morir Joan Pau I, el seu antecessor?

De tot això n'era ben conscient Joan Pau I, el papa del somriure. Ell mateix, a la seva seu veneciana, havia estat víctima de les maniobres bancàries d'aquests personatges mafiosos i volia posar fi a tot això netejant l'Església. Va cometre algun error, possiblement comentant-ho amb algú indigne de la seva confiança, i això segurament va ésser el motiu de la seva mort, i possiblement l'Església Catòlica va perdre un altre Joan XXIII, que tant li mancava.

El dubte, després de quasi trenta anys, subsisteix i és molt difícil per un que coneix els significats dels silencis i la vocació que tenen alguns dels poders que dirigeixen la nostra Església, no pensar que és ben possible que Joan Pau I fos una víctima dels interessos d'aquestes forces amagades que volen dominar l'Església. I si això fos així hi hauria que considerar Joan Pau I com a sant. Santo subito. Per què no?

No seria aquesta la primera vegada que un Papa mor assassinat. La història del papat n'està plena de morts de papes, i tots per motius purament terrenals. Però aquesta sempre ha estat la força de Roma, la capacitat de sobreviure a qualsevol tragèdia per brutal que aquesta hagi estat perquè, com diu l'Evangeli: "I Jo et dic que tu ets Pere; damunt aquesta pedra edificaré la meua Església i les forces de la mort no la podran dominar", Mateu, Cp. 15 v. 18.

NAIXEMENTS

* El dia 23 de maig va néixer a Sant Llorenç aquest al·lot de la fotografia, que no és altre que en Salvador Galmés Domínguez, fill d'en Llorenç i n'Eva Maria. La

nostra enhorabona.

* Dia primer de juny va néixer a Cala Millor n'Alioune Faye, fill d'en Gora i na Mame Venus. Enhorabona.

* El mateix dia primer varen néixer a Sant Llorenç dos bessons, en Mateu i en Marc Febrer Negre, que són fills d'en Rafel i n'Eva Maria. Salut.

* El 7 de juny, a sa Coma, va néixer n'Ana Carla Maria del Mar Qualmann, que per lo vist és filla de na Bianca. Enhorabona.

* El 14 de juny va néixer a Sant Llorenç en Lluçà Gelabert Llaneras, fill d'en Miquel Àngel i na Catalina. Salut.

* Dia 15 de juny, a sa Coma, va comparèixer en Fabio Sánchez Hingst, fill d'en Manuel i na Melanie. Salut.

DEFUNCIONS

* El dia 23 de maig va acabar la seva vida na Magdalena Llull Rosselló, una llorencina de 87 anys que vivia al carrer de sa Sínia. Que la vegem en el cel.

* Dia 2 de juny va morir a Sant Llorenç en Pedro Puigròs Gomila, a l'edat de 93 anys. Descansi en pau.

* El 3 de juny, va morir al Port de Manacor na Joana Maria Estelrich Mas, de 46 anys, d'edat. Al cel sia.

* Dia 12 de juny va acabar la seva vida en Joan Umbert Llull, als 88 anys d'edat. Descansi en pau.

* El dia 22 del mateix mes va morir na Magdalena Umbert Llull, de 91 anys, germana d'en Joan, esmentat a l'apunt anterior. Al cel sia.

* El dia 13 de juny va acabar la seva vida n'Antoni Servera Servera, més conegut com en *Toni Metxo*, a l'edat de 62 anys. Que puguem pregar molts d'anys per ell i que descansi en pau.

* Dia 21 de maig va morir a Son Carrió en Guillem Sureda Llambies, de 89 anys. Que el vegem en el cel.

* El 28 de maig, a Cala Millor, va morir en Wilhelm Manhenke, un alemany de 85 anys. Descansi en pau.

* El 12 de juny, a Sa Coma, va acabar la seva vida na Margaret Halfpenny, de 78 anys d'edat. Al cel sia.

* Dia 14 de juny va morir a Son Carrió na Gertrud Swadzba, als 92 anys d'edat. Descansi en pau.

* El 19 de juny, a Cala Millor, va morir un alemany de 57 anys, en Friedrich Beck. Al cel sia.

* El dia 20 de juny va acabar la seva vida n'Esteve Salas, un llorencí molt conegut que tenia 75 anys. Que puguem pregar per ell durant molts d'anys.

* El dia 16 de juny va morir a Sant Llorenç n'Antònia Melis Vives, de malnom *Toni-na Garbeta*, als 93 anys d'edat. Que puguem pregar molts d'anys per ella.

NOCES

* Dia 26 de maig es casaren n'Antoni Mesquida Llull, llorencí i na Marta Santa de Oliveira, natural del Brasil. Enhorabona.

* El 16 de juny es casaren n'Antoni Gelabert Caldentey, llorencí i na Yolanda Leonor Reyes Jiménez, de Barcelona. Enhorabona.

(Ve de la pàg 22)

una autèntica aventura sortir-ne sense tudar les transmissions. És per això que no resulta estrany veure com una roda se surt de l'eix després de patir un cop en el tallant asfal.

La senyalització també és molt deficient. Es van instal·lar semàfors però al poc temps el govern els va vetar, doncs, segons contem, el xófer de l'aleshores president Bagaza, que en certa ocasió anava conduint begut, va xocar contra un d'ells, succés que va provocar el seu desús.

Dic jo, com si l'inanimat i tricolor aparell tingués la culpa de la meula que portava el xófer del president!

El carrers de Bujumbura tampoc no tenen il·luminació nocturna.

Una altra de les peculiaritats d'aquest lloc tan especial la podem trobar a 35 km de la capital, en una ciutat anomenada Bugarama.

A Bugarama cada dia, després d'apuntar l'alba, nombrosos ciclistes muntats en unes dures bicicletes xineses, inicien una desenfrenada cursa, carregats amb devers 100 kg de bananes cada un, baixant rabents pels davallants carrers sense més fre que el propi peu descalç. El motiu no és altre que arribar el més prest possible al mercat de la ciutat per vendre les bananes. Però l'espectacle que protagonitzen aquestes bones gents sense cap mena de retgiró és tan esborrador que els anomenam kamikazes.

I més si tenim en compte que Bugarama, més que una ciutat, és un encreuat de camins on conflueixen la carretera que va a Bujumbura, la que va a Gitega i la que va a Kayanza i Kirundo, a més d'un camí que porta a Ijenda.

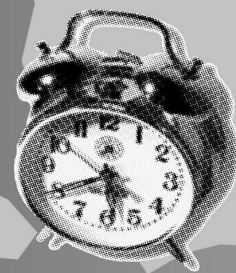
Com veuen, tot un embull on des del punt de vista occidental sembla difícil no ja viure-hi, sinó sobreviure.

I així, tira-tira, amb l'agradívola companyia de l'etxerevida Caty, hem arribat a la fi de la nostra primera trescada pel país dels mil pujols.

Miquel Jordan i Ronsano

LENGUA CULTURA PAÍS

Carrer del Pare Bartomeu Pou, 31
07003 Palma (Mallorca)
Tel:971 72 32 99 Fax:971 71 93 85
www.ocbweb.org
info@ocbweb.org

**OBRA
CULTURAL
BALEAR**

Ara és l'hora
Ara, l'Obra

Nom i llinatges:

DNI: **Data de naixement:**

Adreça: Població: Codi postal:

Telèfon: Telèfon mòbil: Correu electrònic:

Marcat amb una creu la modalitat de quota elegida. El cobrament s'efectuarà anualment mitjançant la presentació del rebut al banc o caixa

■ **Quota anual ordinària 45.08€**

Signatura del/de la soci/sòcia:

■ Quota anual reduïda 18.03 €

 Quota anual especial € (indica-u-ne l'impot)

☐ **Accept expressament els termes de la clàusula de tractament de dades**

CARTA D'ORDRE AL BANC O CAIXA D'ESTALVIS

Senyors, us agrairia que fins a nova ordre, carregàssiu al meu compte els rebuts que us presenti l'OBRA CULTURAL BALEAR a nom de la persona que s'hi associa

Nom i llinatges del/la titular del compte:

Banco Caixa: _____

Adreça de la oficina: Població: Codi postal:

[illegible]

Signatura del/de la soci/sòcia:

[illegible]

Per un bloc nacionalista com cal

Miquel López Crespí

Aquests dies hi ha reunions de delegacions del PSM, EU i ERC per mirar de tirar endavant una coalició electoral per a les autonòmiques del 2007. Per ara no hi ha acords definitius; simples contactes i res més. Sembla que els reunits, en vistes de les actuals circumstàncies de crisi del PSM, volen ajornar fins que passin les vacances de juliol i agost qualsevol decisió definitiva no fos cosa que complicàs encara més les possibilitats electorals de les cúpules dirigents d'aquestes organitzacions. ERC, que potser pensa que pot consolidar la seva presència a les Illes una vegada que ha constatat la crisi del PSM, encara no ha donat el vist-i-plau a l'operació electoral i, molt manco, a la formació d'una nova força política, el bloc d'esquerra nacionalista, que indubtablement faria innecessàries les seves sigles com a partit independent. En el moment de redactar aquesta crònica no hi ha res d'aclarit per a l'any 2007. A hores d'ara estam, doncs, sense saber si els partits que s'han reunit volen tirar endavant només un procés d'unitat electoral o si voldrien anar més enllà i prioritzar la construcció d'una nova força política illenca, un bloc d'esquerra nacionalista pastat des de la base en la línia que han defensat sempre homes com Miquel Àngel Maria, Pep Juárez, secretari general de la CGT de les Illes, Cil Buele, Llorenç Buades i qui signa aquest article, que d'ençà fa anys pugna en la línia de concretar aquest bloc de lluita i mobilització. Un bloc de lluita contra la dreta especuladora; un bloc que, per altra banda, ja existeix en la pràctica quotidiana del poble, de les seves avantguardes més combatives.

Però, per a desgràcia de tots

aquells sectors de l'esquerra alternativa que volem aquest bloc de l'esquerra autèntica de la nostra terra i que hauríem desitjat que s'hagués anat concretant de seguida que s'esdevengué la derrota del Pacte de Progrés ara ja farà tres anys, mai no veiem que aquest desig tantes vegades demanat pels distints col·lectius que lluiten activament contra la dreta es concreti per part ni banda. Moltes reunions per discutir de llistes per a servir sots i cadiretes però res de treball unitari des de la base per donar suport i enfortir els moviments de base. Caldria tornar llegir en referència a aquestes qüestions el que va escriure el secretari general de les Illes de la CGT Pep Juárez en un magnífic article titulat "Per un bloc desbloquejat".

Pensam que els dirigents de PSM, EU i ERC no poden ajornar fins passades les vacances una decisió quant a si s'ha de bastir una coalició electoral o un autèntic bloc d'esquerra nacionalista que, per descomptat, és quelcom de ben diferent de barallar-se per qui ha d'anar el primer o el segon en les llistes.

Els dirigents que s'han reunit aquests dies no han donat encara cap resposta engrescadora als col·lectius polítics, culturals i sindicals, a les plataformes que des de fa anys fan política des de la base com a servei al poble, mai pensant en anar els primers en una llista electoral. Com molt bé explicava Pep Juárez, secretari de la CGT-Illes en l'article abans esmentat, la unitat que vol l'esquerra alternativa va molt més enllà "de les intencions electoralistes d'alguns dirigents, només guiades pel seu instint de supervivència política".

No es tracta solament de canviar de polítics, sino de política. En moltes de les declaracions que demanen una coalició electoral, i que sovint confonen amb un bloc, que seria quelcom de ben diferent, una nova força política per enfrontar-se a l'efecte devastador del PP i aliats, en moltes d'aquestes declaracions, repetesc, fetes amb tota la bona intenció del món, hi ha molt poc de programàtic, de política alternativa a la

depredació present i al neoliberalisme dominant. Recordem que la destrucció ambiental no és solament responsabilitat del PP. El PSOE, com escriu Llorenç Buades, l'històric dirigent de l'antifranquisme illenc en un article titulat "Un bloc electoralista per servir les cadiretes?" "hi té bastant a veure, i també UM, que fa formar part del govern del Pacte de Progrés". Un bloc d'esquerra s'ha d'oposar activament, com diu Llorenç Buades al model neoliberal europeu que s'expressa en el Tractat de Maastricht, o en el projecte constitucional europeu. A nivell estatal només la CGT s'ha oposat activament al poder de les multinacionals. I, en relació a la precarietat laboral, aquest futur bloc d'esquerra hauria de tenir una política ben diferent, per exemple, a les pràctiques quotidianes de CC.OO. i UGT que recentment han signat amb la patronal una reforma laboral que ataca greument els interessos dels treballadors.

Nosaltres estam totalment d'acord amb les idees expressades pel dirigent de la CGT illenca en el magnífic article "Per un bloc desbloquejat". Es tractaria, com ha escrit Pep Juárez i han defensat tants i tants activistes de l'esquerra alternativa de les Illes, d'anar bastint un bloc de lluita des de la base de la societat, no des de les cúpules dirigents que des de la transició han abandonat les idees de socialisme, transformació social, república i autodeterminació i ara, en veure que poden perdre poltrona i privilegis, s'apunten, de forma oportunista i interessada, a qualsevol moguda que pugui arregar un parell de vots que els salvi de l'extraparlamentarisme i els obligui a guanyar-se la vida com tots els altres mortals, fent feina en una professió, en un ofici. Aquest és l'autèntic drama que amaga la confusió intencionada en el debat "coalició electoral per al 2007 o bloc d'esquerra nacionalista". Els dirigents que són a punt de perdre el sou en no arribar al 5% de l'electorat són els primers que atien i fomenten la confusió en referència a aquesta important qüestió cabdal per al futur polític de les Illes. A molts dels polítics de la mo-

queta i el cotxe oficial ja els va bé una simple coalició electoral per a provar de salvar el sou. Però a nosaltres ens interessa el futur de Mallorca i de les Illes i ben poc els problemes que pugui tenir un polític professional per a provar de continuar en nòmina.

L'esquerra alternativa, els sectors, col·lectius i plataformes que estam mobilitzats contra la dreta depredadora que ens malgoverna volem anar mol més enllà d'aquesta simple batallista per a la supervivència d'aquells que feren malbé el nostre Pacte de Progrés. Necessitam acabar amb la incompetència de la dreta i de la falsa esquerra, fer fora del govern de les Illes tots aquells entestats en la destrucció de Mallorca i de les Illes, tots aquells que, per activa i per passiva, no fan res per aturar l'especulació, la depredació constant de recursos i territori. I la crítica de l'esquerra alternativa va evidentment contra el PP i els seus satèl·lits, però també contra aquella esquerra de la moqueta que quan va governar no sa saber fer un autèntic Pla d'Ordenació Territorial que aturàs la destrucció del país. O, ara mateix, una esquerra oficial que pacta amb el PP la marginació del català en el nou estatut de les Illes, així com pacta amb el PP el flirteig amb el secessionisme lingüístic en el nou estatut valencià. Per a l'esquerra alternativa de les Illes el canvi que volem no solament és estètic, llevar aquells que no ens agraden en la gestió del règim, sinó, i sobretot, el que volem és un canvi de política, un canvi autèntic que aturi els efectes devastadors -i en alguns casos irreversibles- del pacte PP-UM.

Per això volem, i hem escrit nombrosos articles al respecte, que es comenci a bastir un bloc d'esquerra nacionalista com cal, un bloc allunyat del simple oportunisme electoralista, lluny del simple instint de supervivència dels polítics fracassats, com molt bé apunta Pep Juárez. Un bloc de l'esquerra alternativa on tenguin cabuda, des de la base i amb dret de decisió, tots aquells col·lectius socials que han estat i estan a l'avantguarda de les mobilitzacions socials contra l'especulació, en defensa del territori i els nostres min-

vats recursos naturals; un bloc de lluita (i també electoral) on l'autèntic protagonisme correspongui a l'avantguarda real de la nostra terra, els grups i plataformes que s'han manifestat contra la guerra i contra l'imperialisme, en defensa dels drets laborals dels treballadors, per la convivència i la integració igualitària dels immigrants; tots aquells col·lectius que són en primera línia de la lluita en defensa del català, cada vegada més marginat i minoritzat amb pactes com el de l'estatut de les Illes, signat per PP i PSOE. Un bloc d'esquerra nacionalista que presenti a la societat un programa que tengui en compte el problema de la violència masclista contra les dones, que estigui a l'avantguarda de la lluita pels nostres drets nacionals i socials, que sigui actiu en el combat contra el renaixement del feixisme a les nostres ciutats.

Aquest és el bloc d'esquerra nacionalista que volem i pel qual lluitam activament des de fa molts d'anys, des del primer dia que començàem la lluita contra el feixisme en els anys seixanta del segle passat, quan teníem quinze anys i ja érem enmig del carrer sense por de la Brigada Social lluitant per aquest país lliure i solidari al qual hem donat els millors anys de la nostra vida i al qual donarem tot el que ens resta de la nostra existència. Un instrument d'intervenció política útil, vàlid i necessari per als sectors populars de la nostra societat, un bloc de lluita que ja existeix enmig del carrer, en el combat quotidià contra la dreta i els depredadors, contra el feixisme i l'imperialisme, un bloc que té poc a veure amb la trista història de nòmines, cotxes oficials, privilegis, moqueta de palau i altres mi-sèries semblants.

Esclerosi múltiple

L'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar ha organitzat aquest mes de juny a l'Auditori sa Màniga de Cala Millor una funció a benefici de l'Associació Balear d'Esclerosi Múltiple.

La funció ha estat a càrrec del Cor de l'Hospital Universitari de Son Sureda, i també de l'actor Joan Carles Bestard, que ha interpretat el popular personatge de Madò Pereta. Tant el Cor de Son Dureta com Joan Carles Bestard hi han actuat desinteressadament.

La convocatòria de públic ha estat tot un èxit. En aquest sentit, l'organització ha aconseguit els seus objectius i ha obtingut uns ingressos de 2.880 euros (que equivalen a 479.000 de les antigues pessetes). Aquesta xifra ha estat possible gràcies a l'esforç i a la participació desinteressada de tantes i tantes persones, que hi han treballat de valent.

La funció va tenir lloc el passat divendres 9 de juny.

*Joieria
Beménias*

*llistes de noces
objectes de regal*

Doctor Pasqual, 8 - Sant Llorenç

Marc Peris: Crònica d'una detenció il·legal

Tramès per **Cecili Buele**

Aquesta crònica no és una de les meues columnes habituals, malauradament. Abans de que es parle per mi, vull relatar els fets que m'ocorregueren el passat 21 de juny, perquè considere que vaig patir un abús policial, i que aquest podria haver-ho rebut qualsevol catalanoparlant. El passat 21 de juny, séia en una terrassa de la plaça d'en Coll, a Ciutat de Mallorca, parlant amb dos amics i la propietària del local, una dona major que ens estava contant una caiguda que havia tingut feia unes setmanes, i que l'havia tingut en l'hospital per trencament de cadavera. Encara no havíem pogut demanar res, quan s'apropen dos agents de la Policia Nacional, i ens demanen el DNI, accedint nosaltres immediatament. Jo els vaig preguntar, en català, quina era la causa de la identificació, al que ells responeren: "No te entiendo" i "Habla en Español que no te entiendo", mostrant a partir d'aleshores una actitud molt hostil. Les formes varen fer posar-se nerviosa la propietària, que els preguntà si també volien el seu. Un dels policies li respongué: "No, el suyo no hace falta", però l'altre digué: "Sí, tráigalo, es su obligación", la dona entrà al local, i tot seguit eixí amb ell. La dona, esverada els digué: "Ya me detuvisteis el año pasado, i repetia espantada: "Me vais a detener?". Un dels policies, que tocava constantment un clauer amb la bandera espanyola ben visible, li digué que això no era un DNI, que era una fotocòpia en color plastificada, davant del qual la dona s'esverà considerablement i reiterà la pregunta de si l'anaven a detindre, a la qual el policia contestà "Podemos detenerla". Davant aquesta situació, els vaig dir que em pareixia molt fort, que aquesta dona estava al seu local i que no havia fet res. En aquest moment, després de dir-me "Tú te callas que no hablo contigo", la situació es desencadenà. M'ordenaren que treïés el que duia a les butxaques, i jo ho vaig deixar damunt la taula. Cridant-me em digueren que me n'anés amb ells a part, a un banc de pedra que hi ha a la plaça, la qual estava plena de gent un poc estranyada

en aquells moments. Quan estava amb ells, a part, em digueren textualment "Como sigas haciéndote el chulo te vamos a dar de hostias", mentre un d'ells em xafava el peu (anava amb sandàlies), amb la seua bota. En aquest moments jo ja estava prou esverat, amb això vull remarcar que ni em passà pel cap resistir-me a res, ja que temia per la meua integritat física. La gent a la plaça no parava de mirar estranyada, i supose que era això el que feia que els nervis del policia anaren en augment. Em va dir que posés les mans damunt el banc, cosa que jo vaig fer. Ell malgrat tot m'ho repetia constantment, com veié un testimoni que hi era a vora, jo li deia estranyat i esmaperdut "però si tinc les mans damunt del banc!". Procedí a luxar-me un braç i girar-me'l, i a emmanillar-me. En aquests moments, la gent de la plaça, freqüentada per turistes i veïns del barri, començà a exclamar i preguntar què passava, així com també ho feia la propietària de l'establiment, que deia "ell no ha fet res, mos detindran a tots!" visiblement alterada davant la situació.

En aquests moments els vaig dir que no estava conforme amb com s'havia procedit amb la identificació, i que em digueren els números de placa. Això els va acabar d'emprenyar pel que sembla, malgrat ser un deure seu, i un avantatge quan no hi ha res que amagar. Em digueren que ja els apuntaven després, jo els vaig demanar si me'ls podien donar en aquell moment. La seua actitud empitjorà, i em digueren que m'anaven a detenir, jo els vaig preguntar per què, i per què m'havien emmanillat si jo no m'havia resistit. Es negaren a dir-me el motiu de la detenció, argüint que ja m'ho dirien a comisaria. Al poc temps, i davant la perplexitat de la gent que hi havia a la plaça, arribà un cotxe de la policia nacional (els dos agents anaven en moto), i el més exaltat m'introduí dins el cotxe colpejant-me amb força el cap contra el marc de la porta. Després li digué: "Ilévalo a jefatura, que ahora nos encargamos nosotros". No cal descriure l'efecte que em produïren aquestes

paraules; els vaig demanar als dos policies de dins el cotxe si podien estar presents ells o el meu advocat mentre m'interrogaven, al qual em respongueren "te interrogarán ellos" i després "Que te calles ya pesao", així com "Mira, es que nosotros también somos policías, ¿sabes?".

Dins la sala d'interrogatori, jo no les tenia totes amb mi, per com havien anat els esdeveniments. Temia que vingueren els dos policies i m'apallissaren. Un altre que entrà a la sala, en vore'm la cara em digué: "Tranquilo que aquí no golpeamos a nadie". Jo tota l'estona mirava una taca de sang a la paret. Una estona després, entrà el policia que m'havia agredit, jo no li volia mostrar la meua evident preocupació. Un altre agent desconegut a la porta em feia el senyal de silenci amb el dit a la boca. El primer començà a insultar-me, dient que era un "mierda", i que "la escoria como tu no se merece vivir", me digué: "Ahora no eres tan chulito de mierda, ahora que no estan tus amigos". Jo per dissimular la meua angouxa, somreia per l'absurd i l'infantil de la situació, l'agent m'amenaçà: "No te rías que te meto una paliza", i "No te rías que te vuelo la cabeza". Després d'una estona entrà un altre agent que em digué: "mira, no te lo pregunto como policia, sino como persona (literalment), ¿crees que tu detención ha sido correcta o que ha habido irregularidades?". Jo li vaig contar molt breument el que havia passat, i ell posà una expressió facial que no vaig poder identificar. Poc després, entrà més tranquil el policia que m'havia detingut (pel que he sabut després, hi havia una vintena de persones fora, incloent gent de l'Obra Cultural Balear i del PSM telefonant al delegat de Govern. Em va demanar si volia un advocat, i jo li vaig dir que sí, mentre intentava recordar el nom del meu advocat em digué que com no ho sabia m'assignava un d'ofici. Fent cas omís de la meua demanda, se n'anà. A la fi l'advocada que jo havia triat entrà, i vaig poder anar al bany (no m'ho havien permès) després de quatre hores de detenció.

Em comunicaren que es faria un judici immediat, al dia següent a les 11 de matí. Fora, mentre jo hi era a dins, també es produïren alguns incidents amb la gent que era fora. Pel que es veu, a la meua companya no la telefonaren malgrat que jo havia demanat que ho feren, i li digueren que jo no havia demanat per ella. No els deien si jo hi era a dins detingut, ni la causa de la detenció. L'actitud hostil dels policies que eren a vora, i dels que m'havien detingut prosseguí, arribant a amenaçar una de les persones, apuntant-los amb la porra "Como no te calles te meto también dentro". Una funcionària, visiblement alterada, cridà "Aquí no se habla en catalán, hablad en castellano".

El judici fou completament kafkià. No serví de res aportar dos testimonis, o que els policies es contradiren constantment. Ells declararen primer, i començaren afirmant que se m'havien adreçat en "mallorquí", que jo m'havia

resistit a donar el DNI (després l'altre policia digué que el vaig lliurar immediatament), que jo m'havia resistit "dando manotazos", i que "aguantamos el chaparrón como pudimos". A més d'aquestes mentides, s'inventaren que jo els havia dit "policia fascista, sois la policia de Franco, policia represora" i "Conozco al director de la policia, saldré antes que vosotros". Evidentment, aquestes frases no eixiren de la meua boca. Encara que les haguera pensat, la por a ser colpejat m'haguera fet callar. No conec ni sé qui és el director de la policia a Mallorca, si ho hagués sabut no hagués patit aquests abusos.

Tot el judici fou un muntatge, fent-me perdre tota confiança en el sistema judicial, si és que encara en tenia alguna. La jutge féu callar la meua advocada en diverses ocasions, i quan parlava ella, o jo, la cara de disgust era evident, quan no xerrava directament amb qui tenia al costat.

Sé que tota aquesta història pot costar de creure, però és la pura realitat. Mai m'atreviria a afirmar-lo amb aquesta rotunditat si no fos perquè ho vaig patir en primera persona, i així m'ho ratificaren nombrosos testimonis que hi eren aleshores. La impunitat amb què patim aquests abusos ha d'acabar, i per això pense dur endavant una denúncia pública. Un servidor està fart que cada vegada que s'adreça a un policia, de qualsevol cos, en català, la resposta siga la mateixa, arribant fins i tot en casos com aquest a conseqüències molt pitjors. Crec, sincerament, que si els hagués parlat en espanyol, no m'hagueren detingut, i que amb la impunitat de la que gaudeixen, com he pogut comprovar, tots els catalanoparlants podem ser-ne víctimes.

Marc Peris i Carratalà

Ciutat de Mallorca

Juny del 2006

Margalida Fullana: novè títol de Campiona d'Espanya Josep Cortès

Aquest mes de juny la corredora llorencina Margalida Fullana va aconseguir el seu novè títol de Campiona d'Espanya, en una carrera que es va dur a terme a Bilbao, al parc Ollargan. El segon lloc el va ocupar Ruth Moll, una menorquina que va acabar a 4:42 minuts de na Margalida. Val a dir que la nostra corredora n'ha guanyats sis de consecutius, una marca que serà molt difícil de superar per la qual li donam la nostra més cordial enhorabona.

La comarca del llevant deu tenir alguna cosa especial per a les corredores de bicicleta de muntanya, ja que la serverina Margalida García també va guanyar el Campionat d'Espanya en la categoria *júnior*; aprofitam l'ocasió per felicitar-la de bon cor. Com a curiositat volem esmentar que la corredora llorencina va donar una roda de darrera a la serverina, ja que la que portava no tenia la qualitat necessària per envestir el circuit amb garanties. També li va regalar el seu casc perquè li portàs sort. Uns gest generosos que no podem més que aplaudir.

Com a contrapartida, però, també volem censurar les paraules de na Margalida quan afirma que si no li donen més dobbers no correrà en pista ni en el Mundial ni en els Jocs de Pekín. Una persona que ha guanyat centenars de milions de les antigues pessetes no hauria d'esser tan ronyosa a l'hora de representar el seu país, i hauria de procurar que, així com són habituals els seus èxits esportius, no ho haurien

d'esser tant les seves manifestacions econòmiques, que el prestigi que tan merescudament es guanya a la bicicleta no l'hauria de perdre a l'hora de parlar de dobbers.

**Vetlades
en el
Molí
d'en
Bou**

**Divendres
7 de juliol**

**Caterina Valriu
Professora de la UIB
Contes d'amor d'arreu del món**

Per apuntar-se: Bel Nicolau

Notes sobre gitanos i estrangers a Mallorca (III)

Ramon Rosselló

En la primavera de l'any 1611, compareixia davant el tribunal de la Inquisició de Mallorca la dona Magdalena Beltrana, gitana, natural de Felanitx, de 18 anys d'edat, la qual tingué en contra quatre testimonis; les dues primeres manifestaren que vivint en una possessió, des de molts de temps "oyan de noche grande ruydo por el patio y los aposentos altos como de gente que caminaba con grandes pisadas y de hombres y de animales y daban golpes por las paredes y arrastraban por el suelo que hacían tanto ruydo que del espanto llegaron las dos testigos a estar muy malas y que había tres meses que vino a la dicha casa la dicha Magdalena Beltrana, gitana, y las dixo que allí había un gran thesoro de oro y plata y joyas y perlas, y que el ruydo que oyan le causaban doze personas encantadas que guardaban el thesoro y que para sacarle y deshacer el encanto era menester hacer ciertas oraciones". Les altres testimonis també contenen altres fets protagonitzats per aquesta gitana. Va resultar que per treure el sobredit tresor demanava 200 lliures, però es va conformar amb la meitat. Digué que no en sabia res d'encanteris, i si havia comès errors se'n penedia i demanava perdó. L'oració que havia de resar la tercera dona testimoni per curar un fill malalt havia de ser en el santuari de Sant Salvador. El tribunal dictà que aquesta acusada havia d'oír una missa resada en la capella del Sant Ofici estant en forma de penitent "con vela y corocha en la cabeça, sogá al pescuezo, abjuración de levi, vergüenza pública, cien açotes, destierro deste distrito por tiempo de cinco años". Fou executada la sentència dia 21 de juliol de 1611. (Id, p. 610-612)

Dia 28 de febrer de 1624, el lloctinent general de Mallorca va concedir guiatge i assegurança a favor de Miquel Maldonado, gitano, perquè pogués passejar per l'illa i treballar. (ARM A-A 229, f. 226)

"El Rey y per se Magestad lo lloctinent y capità general. "Ab tenor de les presents, y per justes causes nostron ànimo dignament movents, guiam y asegurem, per guiat y assegurat haver volem, la persona de Michel Maldonado, gitano, pera que lliberament y sens incórrer en pena alguna puga pasetjar per tota la present Isla y treballar en ella, lo qual guiatja y llicència volem sia duradora durant lo biniplasi de su Señoria Il·lma., manant a tots los officials reals y universals que durant lo dit guiatje, en pena de 200 lliures francas etc., no molesten ni perturban lo dit Mi. Maldonado. Dat. en Mallorca en lo castell real als 28 de febrer de MDCXXIII. Don Hierònim Agustín".

L'any 1628, Magdalena Malla, gitana, de 25 anys d'edat, tingué qüestions amb el Sant Ofici perquè una dona que tenia un fill de l'amant acudí a ella perquè aquest es volgués casar. La gitana li demanà dos rals mallorquins i un ral castellà i amb un grum de sal que tirà dins una escudella d'aigua va pronunciar aquestes paraules:

"Como esta sal y este dinero es querido y amado por todo el mundo así sea su suerte de Ana con la palabra de Dios y de aquella sacratísima santa eternidad que sea la ventura de Ana, que sea querida y amada de la persona que ella tiene voluntad y de quien tiene el hijo para que sea procurada y amada d'el y no tenga otra muger a quien querer sino a ella".

(Francesc Riera i Montserrat, Bruixes i bruixots davant la Inquisició de Mallorca en el segle XVII. 1979, p. 11)

L'any 1633, una altra gitana anomenada Gràcia de Torres, natural de Càller (Sardenya), habitadora de Ciutat, de 20 anys d'edat, deia la bonaventura i havent anat a una casa va assegurar a una al·lota que si volia ser rica i felíç

ella faria que ho fos. Per tal d'aconseguir-ho entraren dins una cambra on hi havia un mirall i prenint una grapada de sal, mirant el mirall hi va fer creus damunt amb un tros de sal i després hi alenà tres vegades dient oracions inintel·ligibles. En dies següents continuaren altres actes de superstició. La gitana fou detinguda per la Inquisició, tancada a la presó, condemnada i severament amonestada, treta a la vergonya pública pels carrers acostumats de Ciutat i desterrada durant quatre anys de Mallorca amb pena de 200 assots si no complia l'exili. Sembla que el tribunal va descobrir que una altra gitana que es feia passar per germana d'aquesta, realment no ho era però no es pogué saber on havia anat a parar. (Id, p. 49-50)

L'any 1636, morí a Inca un gitano de nom desconegut: "A 17 de octubre 1636, fonch sepultat un gitano, sense testament. Diffinides com a bobia". (ADM, Difunts f. 62)

Dia 19 de novembre de 1652, fou anotat l'inventari de béns de Diego Torres, gitano, mort sense haver fet testament, béns registrats a instància de Pere Caselles, "marmessor de la seva ànima".

"Primo, en les cases hont habitava lo dit diffunt, se ha attrobat lo següent: Primo, una caxa de pi, vella, sens pany ni clau.

Ítem, una camisa a la gitanesca, usada.

Ítem, unes bonetes.

Ítem, unes faldetes llevonades, guardades, usades.

Ítem, unes stovalles de fil y cotó, velles.

Ítem, altre camisa de home, vella.

Ítem, altre camisa de dona, vella.

Ítem, altre camisa de dona, de drap de compre, vella.

Ítem, dos coxineres, usades.

Ítem, dos cañoms, usats.

Ítem, altre camisa de dona, bona.

Ítem, un giponet de gra d'ordi llistat.

Ítem, dotze palms de gra d'ordi.

Ítem, un guardapits de gra d'ordi.

Ítem, stovalletes de gra d'ordi.

Ítem, altre gipó de gra d'ordi.

Ítem, un gipó de tabi violat y vermell. .

Ítem, un gipó de home de stam y seda

ab mànagues, de tabi.

Ítem, calsons de paño blaus.

Ítem, calses de seda morades.

Ítem, faldetes de miñona, bones.

Ítem, davantal petit blau, usat.

Ítem, sinch cambuxos.

Ítem, una tavalloia de seda ab violes.

Ítem, calsons de lli, dolents.

Ítem, un torcabiques.

Ítem, altre camisa de dona a la gitana.

Ítem, altres bonetes.

Ítem, altres bonetes.

Ítem, altre coxinera, vella.

Ítem, una espasa.

Ítem, sinch posts y dos banchs.

Ítem, calses de dona taronjades.

Ítem, un albardà.

Ítem una picornia de fer barrines.

Ítem, sis plats grans.

Ítem, sinch plats petits.

Ítem, set scudelles.

Ítem, altre caxa, vella.

Ítem, unes stanalles y altres petites.

Ítem, una cadireta de fust.

Ítem, altre caxa de sepí, nova.

Ítem, denou grans de coral y un de plata.

Ítem, quatre fils de grans de coral dins una bossa negra.

Ítem, dos coxineres obrades, noves.

Ítem, un brigay ab randa.

Ítem, quatre torcabiques, bons.

Ítem, dos gonelletes blanques de gra d'ordi, usades.

Ítem, unes faldetes de tabi, guarnides.

Ítem, casaca de tafatà negre.

Ítem, un cos de domàs sens mànagues.

Ítem, faldetes de stemenya, usades.

Ítem, gipó de seda, tala forastera.

Ítem, casaca de paño, usada.

Ítem, gipó de tabi blau y vermey.

Ítem, un cosset de Santa Clara.

Testimonis: Francesc Coll, sastre, i Antoni Pellisser, bracer. (ARM, notari Joan Pont P-871, f. 180-181)

Dia 19 de desembre de 1724, es comunicava al regent de l'Audiència de Mallorca, que el Rei havia concedit indult als presos de qualsevol delictes, excepte el de lladres, gitanos, dones de la Galera (Pietat), crims de lesa Majestat, pecat nefando (sodomia), fals testimoni, renegats, blasfems, fabricadors de moneda falsa, extracció de gèneres prohibits, assassins de capellans i morts alevoses. (ARM A-A 981).

Transport escolar

El dia 13 de juny, una quinzena de membres de la "Plataforma per un transport digne pels alumnes de batxillerat del municipi de Sant Llorenç" i membres del sindicat STEi, s'entrevistaren amb una representació de l'equip de Govern encapçalada pel seu batle. A la mateixa, tant l'Ajuntament com els representants de la Plataforma constataren que la solució inicial d'intentar compatibilitzar el bus llançadera no ha donat bon resultat i que, a més, deixaria els alumnes de Sa Coma, Cala Millor i Son Carrió al marge de la solució.

En aquest sentit, els membres de la Plataforma traslladaren al batle tota una sèrie de propostes encaminades a donar una solució final a la problemàtica, com ara que l'Ajuntament sol·liciti l'ampliació de la concessió del transport escolar dels alumnes d'ESO i als de batxillerat i mòduls, cosa que permetria que tots aquests alumnes del municipi tinguessin el transport ben cobert.

La Plataforma també sol·licità que l'Ajuntament insti per decret municipal al Consell Escolar de Mallorca a què es pronunciï sobre aquesta qüestió, i que, s'insti la Conselleria d'Educació a finançar les despeses que suposaria l'ampliació de la concessió del transport escolar als alumnes de batxiller del municipi.

El batle assumí les propostes

i es va comprometre a iniciar totes les gestions plantejades per la Plataforma i l'STEI. Els propers dies l'Ajuntament de Sant Llorenç realitzarà una llista possible a poble dels alumnes afectats per la manca de transport escolar, per tal d'ajustar la proposta d'ampliació de la concessió del transport escolar.

La Plataforma valorà positivament la reunió, així com les adhesions que s'estan produint, cosa que reafirma les justícies dels plantejaments que la van fer néixer, com ara la del Sindicat STEI o recentment el suport de la Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Mallorca.

Plataforma

Salvatore

JOIERIA

IGNASI

Major, 47-Sant Llorenç

El Tirant lo Blanc i el realisme novel·lesc

La literatura cavalleresca, el sorgiment de la qual va lligat a les obres de Chrétien de Troyes (1170-1183) i les aventures de la cort cavalleresca del rei Artús, durant un llarg període de temps es caracteritzà pel seu caràcter fantàstic i meravellós, amb uns herois capaços de fer gestes que ultrapassaven les possibilitats de qualsevol ésser humà. Aquest caire sobrenatural es mantengué si fa no fa fins que Cervantes en féu la seva paròdia a través del "Quixot". Ara bé, al segle XV, dins l'àmbit català, ens trobam amb dues obres que s'allunyen en bona part d'aquesta manera d'entendre la qüestió, introduint-hi una dosi de realisme fins aleshores desconeguda. Es tracta de l'anònim "Curial e Güelfa" i del "Tirant lo Blanc", d'autoria sempre debatuda però que, en tot cas, hem d'atribuir al cavaller valencià Joanot Martorell i, per ventura, amb afegitons d'altres mans (Martí Joan de Galva) i deutes amb Joan Roís de Corella.

Tant el "Curial" com el "Tirant" mostren escassos elements inversemblants, en general, i, quan n'hi ha, són usats de manera ben diferent a com eren fets servir en les tradicions originals. Els protagonistes, tot i ésser valerosos, no tenen capacitats sobrehumanes, les aventures són situades i localitzades en llocs concrets, descrits amb detallisme, que tendeix a plasmarlos amb realisme, de manera que es creï la impressió de proximitat amb el lector del seu temps, el qual se sent pròxim a l'obra, creu que els fets són possibles i, fins i tot, reals.

Això és així, en part, perquè l'autor es basa en fets trets de la realitat per construir la ficció literària. Per exemple Joanot Martorell s'inspirà en un "heroi" de carn i os, Roger de Flor (el cabdill de l'epopeia dels almogàvers en terres bizantines, a principi del segle XIV), per crear el seu Tirant. Només cal veure les fites coincidents en totes dues "gestes": 1) El marc on tenen lloc és l'imperi bizantí. 2) Els dos protagonistes s'enfronten i derroten els turcs que assetjaven Constantinoble. 3) És una història amb final trist (Roger de

Flor és assassinat; Tirant mor en certa manera "assassinat" per l'autor. 4) Tirant i Roger moren a la mateixa ciutat, Adrianòpolis. 5) Tots dos ho fan abans de poder-se instal·lar en el poder i gaudir de l'amor de la princesa que els havia estat promesa (una neboda de l'emperador en el cas de Roger de Flor; una filla pel que fa a Tirant). 6) Tant un com l'altre ocuparen càrrecs semblants, així com els seus acompanyants, que continuaren actius després de la mort dels protagonistes.

D'altra banda els fets cavallerescos que ocorren –sobretot els protagonitzats per Tirant quan al principi de la novel·la és un jove cavaller errant– eren ben a l'abast de Joanot Martorell, el qual al llarg de sa vida es comportà com un cavaller, que en diverses ocasions mantengué desafiaments amb altres persones. El més famós de tots, quan recalà a Londres per defensar l'honor d'una germana seva, en una batalla a ultrança que havia de tenir lloc davant la cort reial anglesa però que no s'arribà a celebrar. Per això no és estrany que el "Tirant" comenci a Anglaterra, lloc que Martorell coneixia bé, ja que fet i fet hi romangué durant més d'un any. També en una altra ocasió els seus germans –ell era absent– desafiaren Ausiàs March, que demorava el matrimoni amb una altra germana seva, Isabel, amb qui finalment es casà –novel·lista i poeta eren cunyats–, tot i

que n'enviudà al cap de molt poc temps. Una família bregosa, sens dubte, els Martorell...

Així mateix, Martorell prengué com a mostra episodis bèl·lics del seu temps. Per exemple, el setge de Rodes de la ficció està basat en l'atac real contra aquesta illa dut a terme pel mameluc d'Egipte el 1444. Tot i que Martorell no hi fou present, es tractava d'un esdeveniment força conegut al seu temps i sobre el qual fins i tot pogué recollir informació de primera mà de combatents que hi havien participat.

I així podríem seguir establint paral·lelismes entre la realitat i la ficció martorelliana. Això explica perquè Cervantes va salvar el "Tirant" de la cremadissa generalitzada d'obres cavalleresques amb què fa començar el "Quixot": perquè era una novel·la realista i creïble, del seu gust, en una època en què les aventures de cavallers fabulosos ja havien passat de moda.

Gabriel Ensenyat Pujol

Professor de la Universitat de les Illes Balears

Tal dia com avui

ARA FA 20 ANYS (1986)

* Dia 20 les monges se'n van del poble, després d'haver-hi estat devers 150 anys.

ARA FA 15 ANYS (1991)

* Es dona per acabat l'embelliment de Cala Millor.

* Dia 10, l'amo Pere Antoni Galmés, de *Son Berga*, compleix 100 anys.

* Dia 15 Miquel Vaquer d'UIM, passa a ésser el nou batle.

ARA FA 10 ANYS (1996)

* Dia 17 Antoni Riera Melis és nomenat membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans, i s'inscriu en el departament d'Història Medieval.

Josep Cortès

Joan Roig

Jaume: Bon vespre, de què li voleu pegar, anit? Des Mundial, de política, o de què?

Julia: Jo, com que pas de futbol, començaré parlant des mundial a sa meva: No vos ha d'estranyar com sa selecció espanyola toca i pensa i torna tocar, això no és un equip de futbol, pareix més un d'escacs: té Casillas, Reines, Reis i Torres. El Japó no en pot guanyar cap, si dins s'equip en té un que nom Nikita-Nitoka!

Tomeu: Ara, parlant amb un poc més de seriositat des Mundial: un company no molt aficionat an es futbol, em deia: No passis pena, ara no comprens que això és com tot? Tot està manipulats. Jo ara te diré es quatre finalistes: Alemanya, Brasil, Itàlia i Argentina. Jo li vaig explicar s'impossibilitat de veure Alemanya i Argentina dins aquest quatre, perquè s'enfrontaven abans, però va seguir sa xerrada i me va contestar: Es igual, si no hi ha Argentina perquè Alemanya hi serà, hi haurà Anglaterra o França. Tot marquant, tot dobbers, innocent... ai!

Jaume: Té raó, Espanya la tornarà cagar, com sempre. Et recordaré es pics que me record: Adelardo contra Brasil, a Xile. Michel i el *referee* contra Brasil, Eloy contra Bèlgica, Arconada contra França, Cardeñosa contra Brasil, Zubizarreta contra Nigèria, Nadal i Hieiro contra Anglaterra, Julio Salinas contra Itàlia. Saps què és això? No sabem competir, som innocents i si te falta això ja ho pots ser bo, no guanyes res. Es teu company tenia raó, França mos ha eliminat i Itàlia ha passat a la italiana.

Xesc: Ala idò, jo començaré amb sa política, cada setmana lo mateix. Serà possible que no se'n recordin com negociaren ells amb Eta? I com se comportaren sa resta de partits amb ells com a govern? O confien en sa poca

memòria des poble?

Julia: Jo sí que me'n record. Dia 3-11-98 n'Aznar va comentar ses negociacions amb sa banda terrorista d'Eta, que duien més de mig any matant quasi cada setmana. Eta va passar a denominar-se Grup d'Alliberació del País Basc, menys p'en Piqué, que els anomenava grup armat. Sa segona passa va ser acostar presos, i sa tercera prometé generositat de part des govern. Després de recordar aquesta època de s'actual oposició, jo me deman: Per què són tan hipòcrites? O només els interessa sa foto i tornar an es poder?

Ramon: Ja se sap: a sa dreta d'ara... bé com a sa de sempre li agradaria que es seus sabessin manar i ets altres obeir.

Jaume: Jo parlaré des de Balears. Com que no volien tren, la Sra. Cabrer, amb s'excusa de s'enderrocament de terra damunt sa via, mos va tenir es tren aturat devers mig any, fent potadetes damunt sa taula, quasi els acusà de terroristes, perquè ella veia un perill molt gros de descarrilament. Haurem de tenir es tren aturat mentre no s'arregli tot lo mal fet p'ets ineptes de sempre, deia ella. Però ara, a partir des pujol de Son Talent a sa carretera nova, anant a Ciutat, arreu, arreu li cauen més toneladas que quilos no li queien an es Pacte del Progrés; Jo no l'he vista gens donant explicacions, ni n'he vist cap d'esquerres fent es moneiot com va fer ella. Qui són es crispadors, sa dreta o s'esquerra?

Julia: Jo demanaria al Sr. Matas que no faci es números tan aviat, o que s'assessori abans de xerrar. O es que se'n riu de noltros? A sa rissaga de Ciutadella entre vaixells i barquetes se n'enfonsaren una trentena i uns quants de baixos de tendes i cafès que hi ha s'explanada des port. Això, segons ells, mos costarà uns nou milions d'euros.

Podrien explicar a quant pensen pagar ses reparacions? Perquè no tots han quedat inservibles, o sí? I encara que hi haguessin quedat tots no valen ni de molt tots aquests dobbers. O sia una rissaga caríssima! Com en vénguin unes quantes n'hi haurà que no importarà que tornin sortir a pescar.

Ramon: Dues des poble i llavors podem acabar com sempre i ja haurem complit. Segons tenc entès, de fora poble mos duen fems an es nostro punt verd. No se pot aturar, això? S'altre dia me donaren una petita alegria: me negaren s'idea de s'Ajuntament de fer es polígon on se junten ses dues carreteres d'Artà i Son Servera, per devers sa Cova. Ara, si en Jaume ho troba, podríem acabar amb dites populars.

Jaume: Tot hom les sap però almanco quedarà constància. Començ: Mai plou a gust de tots. A caldera vella, bony o forat.

Ramon: Moix escaldat d'aigua tèbia tem. Qui es pastor que mui. Qui tracta amb porcs ses orelles li grunyen.

Xesc: Saben més un misser i un ase que un misser tot sol. Es tests, semblen a ses olles.

Julia: Qui fa Nadal en es carrer, fa Pasqua en es braser. Qui vol collir, que sembri a bon lloc.

Mariano: Un homa torna arribar més de mig gat a ca seva. Sa dona l'espera i quant entra l'envesteix dient-li: aquest pic és sa darrera vegada, no aguant més, mos hem de separar, tanmateix ni tan sols s'al·lot que tenim és teu. Uep, diu ell, no n'hem parlat mai, però ara és s'ocasió. Ja ho sé que no és meu, però tampoc no és teu. Què estàs boig? Hi ha que veure lo que fa s'alcohol, com que no és meu? Tu te recordes quan érem a s'Hospital? Un dia me digueres: mentres ma dutx, canvia'm es nin. Vaje si el te vaig canviar, i ben canviat!

FONTANERIA**JOAN MIQUEL**

C/ Verge Trobada, 46. - Mobil 636089861
07530 SANT LLORENÇ

El pacte social: Freud (I)

Crom el Nòrdic

Introducció a "els filòsofs de la sospita"

En la web Filòpolis tracten Marx, Nietzsche i Freud com a "filòsofs de la sospita". L'afirmació és encertada: Marx denuncia l'ordre social, Nietzsche les bases morals i Freud el coneixement psicològic (tots tres aspectes molt relacionats amb la problemàtica pràctica, és a dir, ètica, de l'home). Aquests tres filòsofs tenen un lloc en el pacte social, doncs els tres ajuden a donar interpretacions a l'ètica (es diu que el primer pas per arribar al coneixement és la filosofia, i no poques vegades és veritat). Realment, la mentalitat que tenia l'home al segle XIX és ben diferent de la que té l'home recent del segle XX, i indubtablement quan estiguem ja ben entrat al segle XXI els nostres fills i nés viuran una mentalitat també molt diferent. En aquest sentit, deixo parlar als editors de la col·lecció "Debate":

"La imatge que l'home té de si mateix en el segle XX (si podem permetre'ns aquesta generalització), és tan diferent de la que el del segle XIX tenia de si mateix... (...) L'home del segle XIX es va veure com un ésser que confiava en la raó i en el progrés, amo del seu destí, instal·lat en un injust sistema social, quasi convençut d'haver resolt la majoria dels problemes científics i d'haver arribat a la perfecció en la filosofia i en l'art".

"L'home de finals del nostre segle coneix dues terribles guerres mundials i centenars de guerres locals, la revolució econòmica i social, l'auge dels feixismes, el moviment d'alliberació de la dona, la ruptura de les convencions en literatura, art i filosofia, el descobriment de les forces psíquiques inconscients, la revolució de les ciències físiques i biològiques, i altres fenòmens de major o menor envergadura que foten pel terra la seva imatge d'ésser racional, centre de l'Univers i dominador del seu destí".

"Entenem que els canvis

més importants es produïren com a conseqüència d'idees i teories sorgides en el segle XIX i principis del XX: la vindicació dels drets de la dona de Mary Wollstonecraft, la teoria de l'evolució de Charles Darwin, el materialisme dialèctic de Karl Marx i Frederich Engels, les propostes filosòfiques de Frederich Nietzsche, la teoria de la relativitat d'Albert Einstein, el psicoanàlisi de Sigmund Freud, i les propostes literàries de Franz Kafka, i que podem reunir ara i mostrar les fonts originals d'aquestes obres i teories en aquesta col·lecció, "Set llibres per entendre el segle XX". (Vegeu com Nietzsche, Marx i Freud formen part d'aquests filòsofs).

Després d'aquest comentari sobre els canvis del segle XIX al XX, sense més preàmbuls, passem al pensament de Freud.

La psicoanàlisi

Segons Freud (que no nega, al contrari, fins troba probables, que Shopenhauer i Nietzsche feren aproxi-

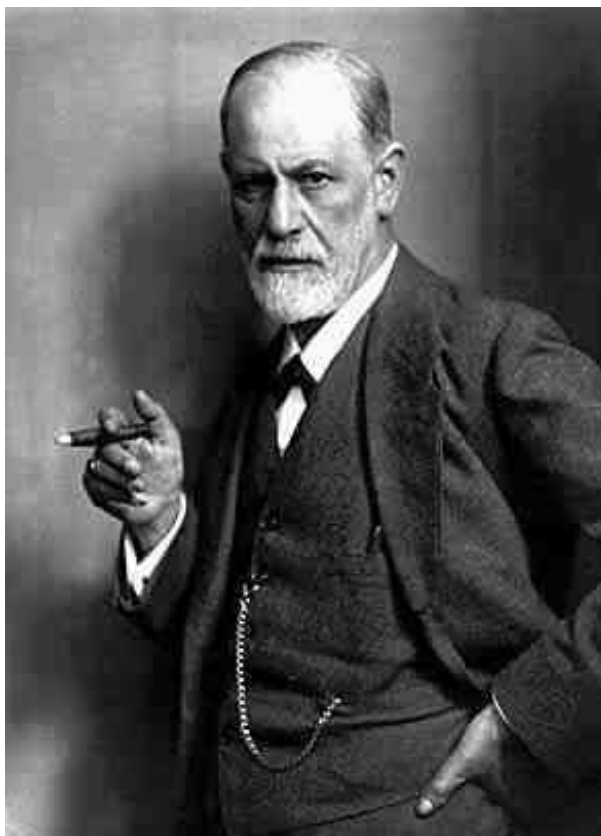
macions, almenys simbòliques, al psicoanàlisi), en el nostre subconscient enterrem totes aquelles vivències desagradables, o temptacions insatisfetes, que experimentem ja des de la infància. La censura intenta eliminar tot sentiment de rebel·lia, el que aconsegueix a vegades conscientment, però no tan sols subconscientment (tot el concepte de societat de Freud gira obsessivament al tema de la censura; la frase "la religió és l'opi del poble" és de Marx, però estaria perfectament aprovada per Freud). El mètode de Freud per tal de descobrir la veritat del subconscient consisteix en "acomodar" al pacient, desfer-lo de vincles exteriors i de sentiments de vergonya, per a fer-lo confessar els seus temors ocults.

En contra d'allò que afirmà (i intentà) la filosofia helenística, sobretot l'epicúria, Freud no fa un "combat racional contra els instints", sinó que afirma, com Hume, que l'home és quasi totalment vulnerable a les temptacions de l'instint, i per tant la felicitat coincideix amb la seva satisfacció. Freud

subratlla radicalment els instints sexuals com a determinadors de la constitució mental de l'individu (no tots els psicoanalistes coincideixen en els aspectes concrets de Freud: alguns donen més importància al pessimisme i a la por que al sexe com a determinant de la censura en la societat).

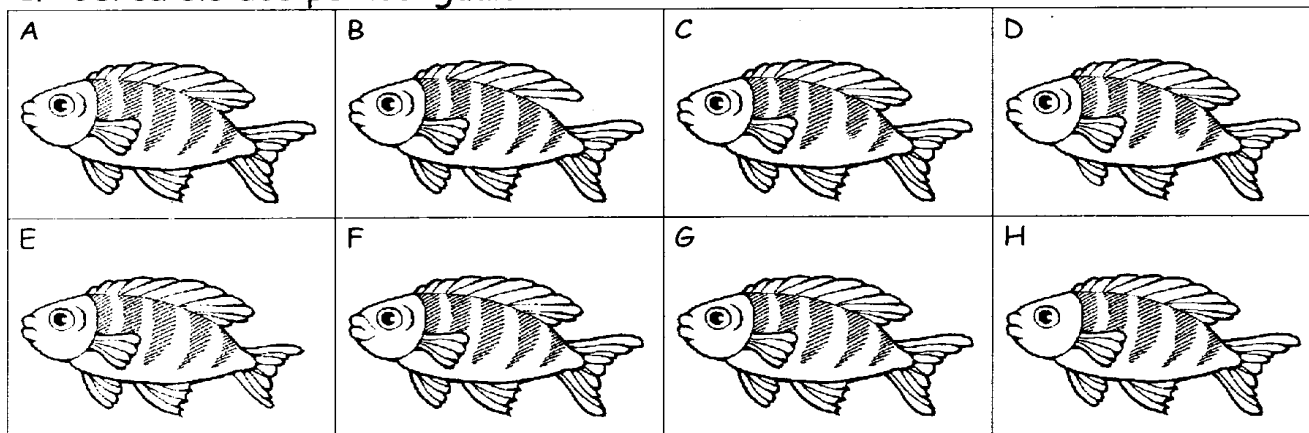
La personalitat de Freud va per tres graus: primer només hi ha l'allò, els instints; després es crea el jo, que limita les exigències de plaer de l'allò a l'aquí i a l'ara, i del jo sorgeix el superjo, que parteix de la moralitat per a reprimir la resta de la personalitat.

Freud dedica gran part de la seva obra a definir "la personalitat d'índole sexual" i els "mecanismes de defensa" amb els que el jo es doblega contra el superjo, però aquestes dues parts considero poc necessari explicar-les per al pacte social, de forma que intentaré explicar com veu la felicitat i la societat Freud.

1.- Cerca els dos peixos iguals:

2.- Troba el nom dels vuit vents del món:

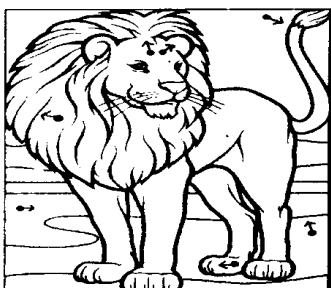
L	L	E	V	A	N	T	P	X	W	Y
A	L	X	X	A	Z	N	M	G	O	D
R	E	Z	A	A	M	E	S	R	X	N
T	B	V	R	Y	L	N	T	E	N	N
S	E	F	W	N	R	O	J	G	I	M
E	I	L	X	J	L	P	C	A	E	O
M	G	X	I	E	D	F	A	L	X	V
Y	A	N	A	T	N	U	M	A	R	T

3.- Endevinalla:

**Blanca vaig néixer,
vermella em vaig tornar
i ara que ja soc vella
negra m'has de buscar.**

Solucions al número anterior:

2.- Les set diferències:

3.- Enigma: El segon.
I no pots avançar l'últim,
perquè darrera seu no
corre ningú.

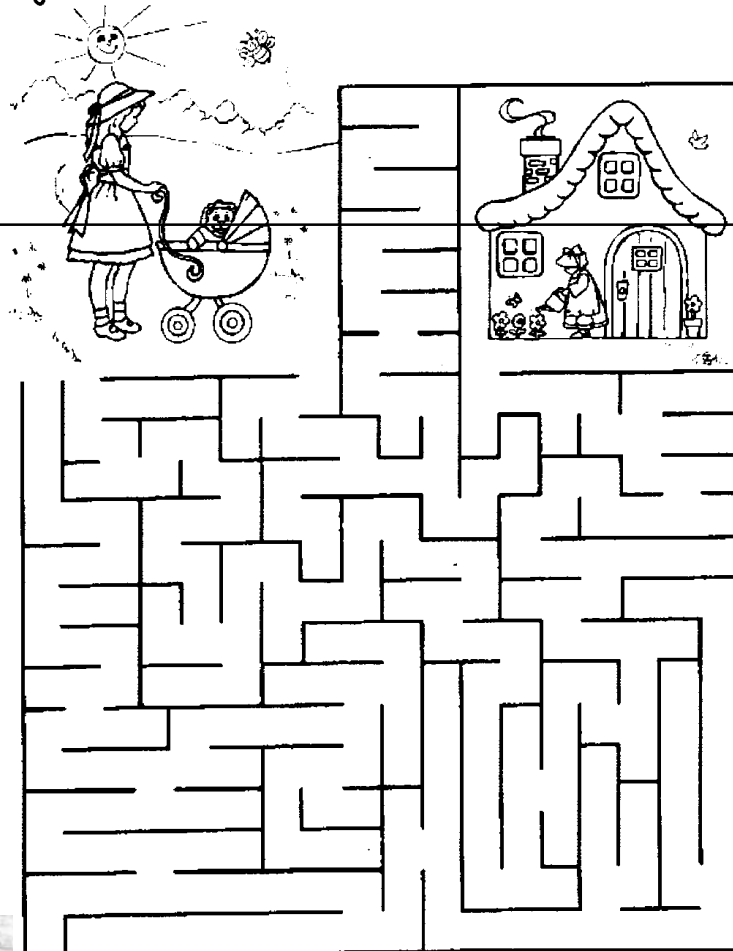
4.-Endevinalla: El calendari

Margalida Fiol

4.- Laberint:

Ajuda a la nina a arribar a casa seva.

5.- Enigma:

**Quants animals tinc a casa
si tots són cans menys dos i
tots són moixos menys dos
i tots són lloros menys dos?**

Daixo-daixo amb na Caty per Burundi, el país dels mil pujols

Miquel Jordan i Ronsano

En aquesta petenga secció donam avui inici a una nona sèrie dedicada als savis proverbis burundesos, que el trescador missioner Miquel Parets i Serra va agombolar durant els 18 anys en que portà la conhortadora paraula de Déu al petit país de l'Àfrica central, i que com veuran són molt curiosos i encertats.

Per als burundesos la paraula és summament important, com queda ben palès en el següent comentari que ells solen dir:

Els nostres padrins ens llegaren un proverbí que diu: "Si no escoltem els consells dels demés, haurem d'escoltar la tomba". És a dir, o una cosa o l'altra. No hi caben arranjaments. Tan cert és que anirem al fossar com que llegarem la nostra paraula o el nostre oblit. Facem, idò, un esforç, lleguem la nostra paraula, juntament amb les dels nostres companys. Totes juntes -les paraules llegades- formen com un ramat de vaques o de xotets, que són propietat de la comunitat. Cada una de les nostres paraules -viscudes- fa la història de la nostra comunitat, del nostre poble".

Tal i com vam dir en la nostra anterior trobada entre aquests pàgines, avui iniciarem de la mà de la deixondida Caty Salom i Parets un interessant viatge que mitjançant els records de les seves etxerevides explicacions de quan l'any 1991 va visitar Burundi, ens permetrà conèixer un poc més el demble del país centreafricà.

Per començar recordam quan na Caty ens deia: "Ens dormírem a Brussel·les i ens aixecàrem a Burundi. Després de vuit hores de vol vam passar d'un país desenvolupat amb un altre subdesenvolupat. Així arribàrem aquell 12 de juliol al país dels mil pujols".

Com molt bé diu la nostra guapa exploradora, a Burundi se l'anomena el país dels mil pujols, doncs situat en el cor del continent africà la seva forma, que també

pareix un cor, agombola un relleu amb una teringa de pujols esbrufats de *rugos*, que és la casa tradicional burundesa, així com tálvegs i zones marjalenyques.

El seu nom complet és *Republika yu Burundi* i té una extensió de 27.834 km². Les seves coordenades són 2º 45' i 4º 28' de latitud sud i 28º 50' de longitud est.

Al nord limita amb Ruanda, a l'est i al sud amb Tanzània, i a l'oest amb la República Democràtica del Congo i el llac Tanganyika.

Té una població de devers 7 milions d'habitants, amb una densitat de 147 hab/km², xifra que li fa ocupar el segon lloc del continent africà. Tan alta densitat de població provoca que tot el terreny disponible sigui cultivat, raó per la qual aquest cultiu intensiu porta a un perill d'erosió de la terra.

La seva economia és fonamentalment agrícola, tot i que es tracta sobretot d'una agricultura de subsistència orientada a l'autoconsum, com és el cas de les bananes, llegums, sorgo, blat o mandioca, dedicat-se a aquesta tasca el 95% de la població.

La indústria és pràcticament inexistent i la poca que té és pública i

de molt baix rendiment. Hi ha una sola factoria de te, una altra de cafè, dues de cervesa amb patent estrangera i una de cotó.

La indústria privada es redueix a petites empreses de caire molt rudimentari i poc desenvolupades en tecnologia. Només hi ha sdues centrals hidràuliques, una a Rwegura i l'altra en el riu Ruzizi, però aquesta última és compartida amb Ruanda i Zaire.

En mineria té petits jaciments de níquel a Musongati, Turba i Caolín.

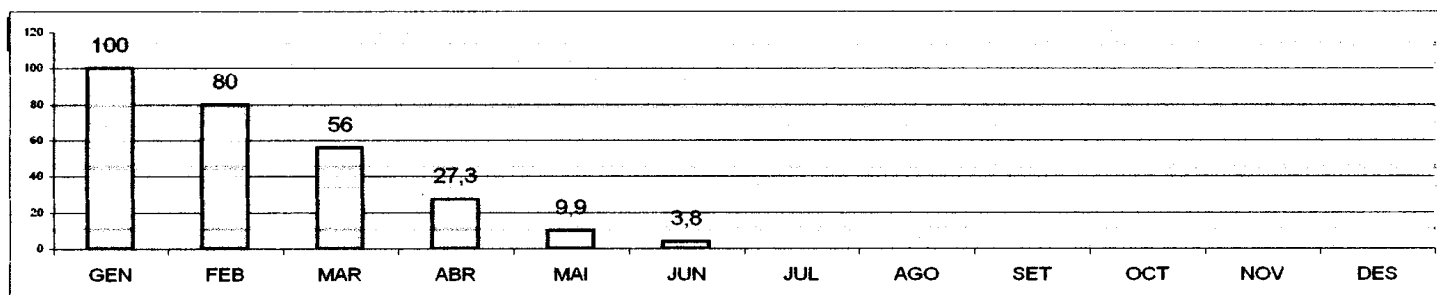
I na Caty ens segueix contant: "Només tocar terra ens adonàrem que aquell aeroport no era Son Sant Joan sinó un lloc molt especial: era el tercer món, on tot és fa de forma manual i res no està mecanitzat".

Santa raó té quan diu que és un lloc molt especial. L'aeroport de Bujumbura es troba a 11 km de la capital. Les 300.000 ànimes que hi viuen ho fan en una ciutat força peculiar i bastant confusa, ja que es compon d'un centre
(Ve de la pàg 22)

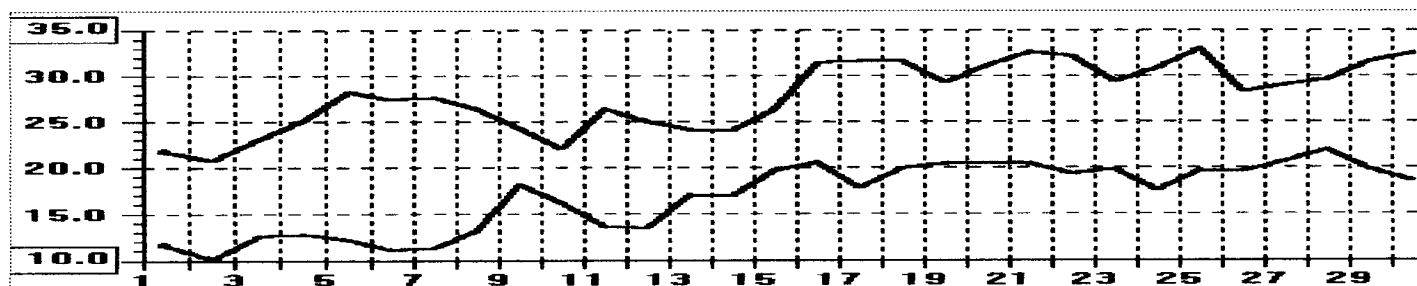
amb alguns carrers asfaltats però tan plens de clots que per als cotxes és

(Passa a la pàg. 10)

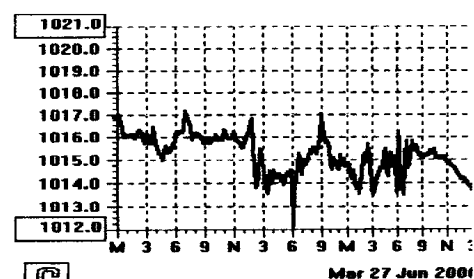
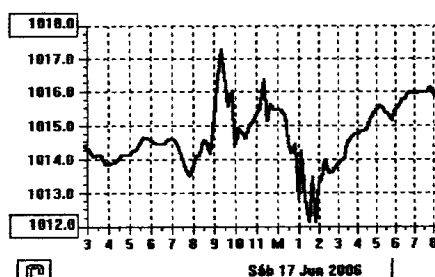
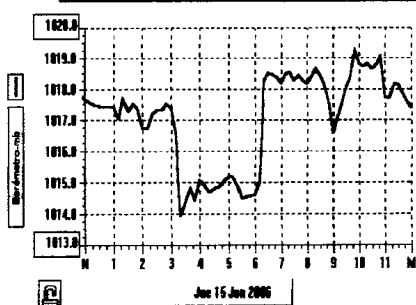

Aquestas son las plujas a Sant Llorenç per mesos: font Ca'n Xesc B480

Evolució de la temperatura del mes de juny de 2006 : font Ca'n Xesc B480

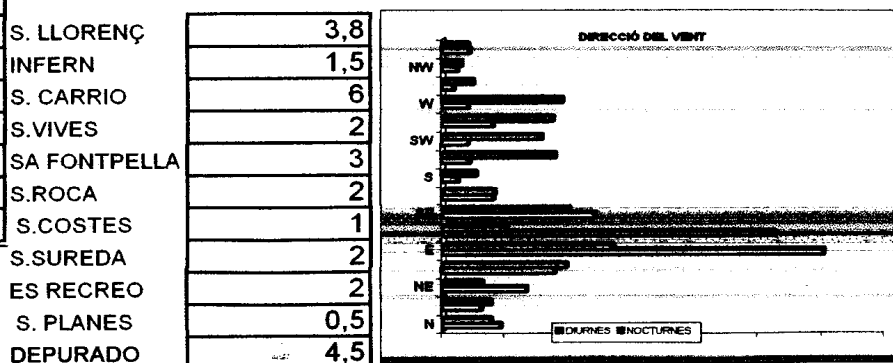
Retalls dels gràfics de la pressió atmosfèrica a S.Llorenç corresponents als moments amb més perill de risagas: font, Ca'n Xesc

Resum comparatiu del mes de Juny		
anys	2006	2005
Cel serè	19	29
Cel nuvolat	8	1
Cel cobert	3	0
Gelades	0	0
Calabruix	0	1
Boirades	0	1
Tempestes	2	1
Temp. màx.	32,9	36,8
Temp. mín.	10,1	13,4
Mitja del mes	22,4	23,6
Màx. mitja	27,9	28,8
Mín. mitja	16,9	17
Pluja del mes	3,8	17,7
Pluja acumulada		141,7
Velocitat màx.	del	vent
S.Llorenç	50	53
Sa Fontpella	78	48

Res, al·lots, que no en va mai una de tota sola. Quan jo era jove unes poques vegades en s'any -o cap vegada- plovia terra roja, però ara hem arribat a un punt que d'Àfrica cap aquí tot hi compareix: terra i personal. Lo que és terra, aquest mes ha fet oi i sa cosa de sa pols pot ser que tengui relació amb so canvi climàtic, però lo que sí té relació amb Àfrica són ses rissagues: s'arribada de grans masses d'aire calent d'origen saharià fa oscil·lar sa pressió atmosfèrica tan ràpidament com per fer pujar i baixar un parell de metros es nivell mitjà de la mar. En es gràfic de damunt se veuen amb detall ses oscil·lacions més importants d'aquest fenomen tan poc agradable i tan depressiu.

Xesc

La pluja i el vents dominants de juny 2006

Els gràfics i el mapa de pluges són elaborats a partir de les dades recollides a l'estació pluviomètrica de Can Xesc i col·laboradors

Bolkestein

Tomàs Martínez

Hi ha noms de ciutats que passen a la història perquè en elles s'hi han celebrat aconteixements importants, i noms de persones que són recordades per la seva trajectòria personal o per algun fet extraordinari. Davos, Porto Alegre o Schengen són noms de ciutats recordades perquè han estat llocs capdavaners en els canvis que ha experimentat la societat occidental els darrers anys.

Bolkestein és el llinatge d'un comissari europeu, responsable del mercat interior fa uns anys, liberal holandès, que presentà a estudi de la Unió Europea una directiva anomenada "Directiva relativa als serveis al mercat interior".

El senyor Fritz Bolkestein serà recordat per ser l'autor d'aquesta directiva que, en cas d'aprovar-se, provocarà que, pràcticament, tots els serveis públics i socials subministrats dins l'Europa dels 25 siguin considerats com a productes econòmics ordinaris. Sectors essencials com la cultura, l'educació, els serveis sanitaris i tots els serveis de l'àmbit de protecció social, poden ser sotmesos als mateixos requisits de la competència econòmica de les mercaderies.

Aquesta directiva causarà un deteriorament dels sistemes públics de pensions, d'ajuda social o de cobertura dels serveis sanitaris en benefici de les assegurances privades i de les empreses que escaparan al control dels estats.

La directiva Bolkestein pot significar la desregulació dels nostre sistema educatiu i el fi de tota forma de diversitat cultural i augmentarà el poder d'un òrgan tan poc democràtic com la Comissió Europea que tindrà la clau

per decidir els aspectes de la competència en el terreny dels serveis, per sobre les legislacions nacionals.

La norma Bolkestein estableix el principi del país d'origen, segons el qual el qui dóna un servei està únicament subjecte a la llei del país on està establert (el país d'origen). L'estat originari serà l'encarregat de controlar els serveis que es fan i qui els fa, encara que es facin en un altre estat membre. Als treballadors dels països membres se'ls podran aplicar normatives d'un altre país on els drets socials siguin menors (botant-se els convenis laborals i les normes de protecció dels consumidors i del medi ambient). Als treballadors estrangers se'ls aplicaran les normatives laborals i salarials dels seus països d'origen.

Així una empresa de Polònia que presti un servei a Espanya, per exemple reparacions de cotxes, estarà subjecta a les lleis de Polònia i no a les d'Espanya. No hi haurà una única legislació per a tots els que prestin serveis dins d'un territori, sinó que cada empresa aplicarà la legislació del seu país d'origen.

Les diferències existents entre els sistemes jurídics, socials, educatius i sanitaris dels 25 estats de la Unió Europea animaran els prestadors de serveis a traslladar les seves seues als estats membres amb exigències menors. Al mateix temps, els estats més exigents es veuran obligats a rebaixar el seus nivells d'exigència per tal d'evitar la fugida d'inversors o que no se n'instal·lin altres de nous, entrant en una batalla sens fi d'ofertes a la baixa. Tot això suposarà un atac frontal al Dret

del Treball, a l'Europa social, als drets de la ciutadania. Desregulitzarà el mercat a costa d'una pèrdua de poder adquisitiu i de drets adquirits pels treballadors per fer front a les empreses d'origen estranger que faran una forta competència de serveis al país on estan instal·lades.

Des de fa un any diverses instàncies nacionals i europees (associacions, sindicats, partits polítics, etc.) han fet saltar l'alarma i han fet una crida a la mobilització de les forces progressistes per lluitar contra aquest projecte de directiva que, si s'aprova, de fet s'ha aprovat dins el més de juny una versió amb un text ambigu que ha tingut el suport de països com França i Alemanya, en principi reticents, pot suposar la deslocalització massiva d'empreses cap als països de la UE que ofereixen les lleis laborals, ambientals, de protecció social i de protecció al consumidor menys exigents, l'empitjorament de les condicions laborals dels treballadors, la prohibició legal de dur a terme polítiques, per part de les administracions públiques, de foment i subvenció per a la implantació d'escoles, hospitals, serveis socioculturals i altres serveis bàsics per al benestar de la ciutadania.

El senyor Bolkestein ha fet tot el que havia de fer per passar a la història.

